

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 2 maj.

2 § Meddelande om frågestund

Talmanen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 11 maj kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Näringsminister Thomas Östros, statsrådet Hans Karlsson, jordbruksminister Ann-Christin Nykvist, statsrådet Barbro Holmberg och statsrådet Sven-Erik Österberg.

3 § Svar på interpellation 2005/06:319 om resurstilldelning till högskolor

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Per Landgren har frågat mig om skillnader i resurstilldelning mellan Stockholm och Göteborg. Jag har tidigare besvarat samma frågeställning från Per Landgren i november 2005, varför mitt svar här i kammaren i princip blir detsamma som mitt tidigare svar.

Jag vill använda detta tillfälle för att kort förklara hur systemet fungerar. Såväl de konstnärliga högskolorna i Stockholm som övriga lärosäten som har konstnärlig högskoleutbildning tilldelas medel för konstnärligt utvecklingsarbete och för grundutbildning, det första som en särskild anslagspost eller som en särskild del av tilldelningen för forskning och forskarutbildning, det senare som ett ersättningsbelopp och som är lika för samtliga lärosäten. Att ersättningsbeloppen är lika för hela landet innebär till exempel att oberoende av om lokalhyran är högre eller lägre på en ort, erhåller alla lärosäten samma kompensation för lokaler.

Jag tycker att de konstnärliga utbildningarna är viktiga och har därför engagerat mig för att resurserna stärks till dessa utbildningar. Med anledning av regeringens förslag i budgetpropositionen för 2006 har anslagen till konstnärligt utvecklingsarbete förstärkts för samtliga lärosäten som har sådana anslag. De sammantagna resurserna för konstnärligt utvecklingsarbete ligger på över 41 miljoner kronor för i år. Efter förslag från regeringen har riksdagen beslutat att Vetenskapsrådet ska använda 20

miljoner kronor för forskning och utvecklingsarbete på det konstnärliga området. Myndigheter med verksamhet inom det konstnärliga området kan hos Vetenskapsrådet och i konkurrens söka om dessa medel. Resurserna har sedan de tillfördes för fem år sedan legat på nivån 20 miljoner kronor per år.

När det gäller konstnärlig högskoleutbildning vid lärosätena i Stockholm och vid Göteborgs universitet finns det såväl historiska som organisatoriska skillnader. De sju konstnärliga högskolorna i Stockholm är var och en egna myndigheter med de särskilda krav som följer av detta. De konstnärliga utbildningarna i Göteborg är organiserade inom ramen för Göteborgs universitet med bland annat andra möjligheter till prioriteringar mellan olika områden.

Beroende på det sätt en verksamhet organiseras finns det både för- och nackdelar som kan förknippas med detta. Att samla sex konstnärliga utbildningsområden, som vid Göteborgs universitet, har flera fördelar. Det är normalt enklare att samarbeta när verksamheter bedrivs integrerat inom en och samma organisation. Universitetet har en större omslutning att fördela gemensamma kostnader på än ett litet lärosäte. En annan viktig aspekt är att de enskilda delarna i organisationen inte blir lika sårbara.

I Stockholm är den konstnärliga högskoleutbildningen uppdelad på sju mindre högskolor som var och en är egna myndigheter. Det är givetvis mer arbetskrävande att samarbeta mellan sju olika myndigheter än inom en enda. Ett litet lärosäte har dessutom, som jag sade tidigare, ett lika stort ansvar för att klara av alla generella uppgifter som myndigheter måste fullgöra men har inte en lika stor volym att sprida kostnader på som vid ett stort universitet. Vidare blir de små lärosätena i Stockholm mer sårbara i samband med oförutsedda händelser, vilket kan innebära merkostnader som inte kan fördelas inom en lika stor omslutning som vid Göteborgs universitet.

Göteborgs universitet har totalt erhållit drygt 34 miljoner kronor i förstärkning till forskning och forskarutbildning till ett forskningsanslag som för 2006 totalt uppgår till 997 miljoner kronor.

Avslutningsvis är det dock viktigt för mig att alla studenter och lärare i högskolan, oavsett var i landet och inom vilket område verksamheten bedrivs, ges goda förutsättningar för utbildning och forskning av hög kvalitet.

Anf. 2 PER LANDGREN (kd):

Herr talman! Jag får börja med att tacka ministern för svaret.

Mitt sammanfattande intryck är att kulturministern inte har kontroll på högskolan i just de avseenden som jag har varit inne på. Regeringen har, som jag förstår det, tillåtit en enorm expansion – det kan ju vara bra – av högskolorna, men utan att tillföra dem proportionellt rimliga resurser.

Låt mig först konstatera att kärnfrågan är att vare sig det neutrala resursfördelningssystemet eller siffrorna bestrids av ministern. Han erkänner att det finns en skillnad i resursfördelningen, och nu har jag tagit upp de konstnärliga högskolorna i Göteborg och Stockholm. Som jag har skrivit är det extra lokalkostnader på över 8 miljoner i Stockholm, 23 miljoner för konstnärligt utvecklingsarbete i Stockholm och 8 miljoner i Göteborg, 16,5 miljoner med fjolårets siffror för utvecklingsbidrag till

Kungl. Musikhögskolan och öronmärkta förstärkningar, som vi såg i forskningspropositionen.

När jag läser såväl det tidigare svaret på den skriftliga frågan och nu svaret på interpellationen finner jag att vissa avsnitt, herr talman, inte alls är relevanta för min frågeställning utan mer är ett sätt att brodera en helhetsbild, vilket i och för sig kan vara nyttigt men vilket tar tid och också kan leda till att man inte koncentrerar sig på själva sakfrågan. Det gäller de två första styckena i interpellationssvaret, till exempel.

Även om svaret på den skriftliga frågan och på interpellationen i princip är detsamma kan man också märka att argumenteringen förskjuts. Det är vissa argument som jag bemöter i min interpellation, alltså argument från svaret på den skriftliga frågan, som försvinner som argument i interpellationssvaret, och det tycker jag är spännande.

Det första är återrapporteringskravet. I svaret på min skriftliga fråga fördes det fram som det främsta skälet till miljonförstärkningen, men nu är det borta. Nu finns det inte med i interpellationssvaret. Orsaken till det kanske är att återrapporteringskravet i princip är detsamma för de institutioner som finns inom ett universitet som för de fria. Skillnaden för Göteborgs del är att de måste samordnas. Det är alltså inget bra argument för att det ska ges mer pengar eller inte.

Det andra argumentet som har försvunnit i interpellationssvaret – det är bara att läsa innantill och följa ren och skär logik – är att det skulle vara svårt att göra jämförelser mellan olika lärosäten. Men är inte en av orsakerna till det så kallade neutrala systemet med prislappar för studenter inom de olika kunskapsområdena att man just ska kunna göra jämförelser?

Regeringen har gjort avsteg från det neutrala systemet och destinerat speciella förstärkningar till de konstnärliga högskolorna i Stockholm. Underkänner regeringen med detta sitt eget neutrala och ”enkla” system? Då undrar jag: På vilka grunder tänker man då förmedla resurser till högskolor och universitet i framtiden?

Man kan också misstänka att närheten till högskolorna i Stockholm – jag har i och för sig ingenting emot detta – gör att informationen kanske tränger in lite lättare, inte på Rosenbad men väl på ministerns departement, och att motsvarande information kanske inte finns om de andra högskolorna.

Anf. 3 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Genom att beskriva hur systemet fungerar i sin helhet och ge en bredare miljö kring svaret och frågan om hur forskningsresurserna fördelas trodde jag att jag åstadkom lite folkupplysning och pedagogik, men jag hör att jag inte har lyckats riktigt. Det verkar som om Per Landgren blandar ihop det som gäller finansiering av grundutbildning med det som gäller finansiering av forskningsverksamhet.

Interpellationen handlar om forskarutbildning men jag valde att också beskriva hur fördelningen av grundutbildningsresurserna går till. Det är två skilda saker. Vi fördelar inte forskningsresurser i Sverige efter hur många studenter det finns. I så fall skulle inte nanoteknologin få någon forskning eftersom nanoteknologin inte har någon grundutbildning. En del andra ämnen som har väldigt mycket grundutbildning men väldigt lite forskning skulle på motsvarande sätt få andra möjligheter.

Frågan gäller om det är en fördel eller nackdel och vilka skillnader det är mellan att bedriva verksamhet integrerat som man gör i Göteborg eller att bedriva den uppdelad på specialiserade hårt fokuserade enheter som man gör i Stockholm.

Min åsikt är att vi ska behandla dem så lika det går. Vi ska ge dem lika förutsättningar, men var och en får finna de former som passar bäst. Klara fördelar med en gemensam organisation är att man kan samverka kring forskningsprojekt och doktorandutbildning och ha en akademisk miljö där man berikar varandra. Det finns också fördelar med den hårt specialiserade och fokuserade organisation som man har i Stockholm. Man bygger på en tradition på varje lärosäte som också skapar olika förutsättningar.

Min ambition är att det ska vara en rättvis fördelning av forskningsresurserna. Jag försökte säga i mitt svar att vi har ungefär 40 miljoner kronor som fördelas i konkurrens och som lärosätena kan söka. Vi har ett annat belopp som fördelas på basresurser.

Per Landgren har hängt upp sig på att vart och ett av lärosätena i Stockholm fick en halv miljon kronor efter förra årets forskningsproposition. Det var ingen motsvarande öronmärkning i Göteborg, utan de skulle ha en del av de 34 miljoner som hela Göteborgs universitet fick.

Jag har inte hört motsvarande klagomål från institutionerna i Göteborg som jag talar med då och då. De är nöjda med den del av Göteborgs universitets samlade forskningsresurser som de får. Den bild som jag har fått är att de har en generös behandling på Göteborgs universitet.

Per Landgren säger att regeringen gör så och så i de här frågorna. Jag vill påminna riksdagsledamoten Landgren om att detta är beslut som fattas i riksdagen och inte av regeringen. Regeringen lägger visserligen förslag till riksdagen och riksdagen röstar. I den behandlingen har Kristdemokraterna aldrig föreslagit att det ska ändras.

Såvitt jag kan finna har Per Landgren i riksdagen stött det som han nu kritiserar regeringen för. Jag förstår inte hur Per Landgren tar ansvar för detta ställningstagande genom att nu gå ut och berätta för göteborgarna att han har en annan åsikt i dag än när han trycker på voteringsknappen i riksdagen.

Per Landgren har aldrig motionerat om att riksdagen ska förbjuda Göteborg att ha den här speciella ordningen eller att man ska göra tvärtom i Stockholm. Han har inte föreslagit en ökad öronmärkning av pengarna och han har inte föreslagit något annat som går i linje med dagens interpellation. Ingen i det stora Utbildningsdepartementet har lyckats hitta ett enda korvöre mer till konstnärligt utvecklingsarbete i någon kd-motion. Det tycker jag också är viktigt att de som lyssnar på den här debatten får höra när de tar del av Per Landgrens vällovliga engagemang för de konstnärliga utbildningarna vid Göteborgs universitet.

Anf. 4 PER LANDGREN (kd):

Herr talman! Det är intressant att höra ministern. I början säger han att jag blandar ihop olika saker. Jag vet ju att herr minister har hjälp från departementet. Jag försöker naturligtvis så gott jag kan ta motsvarande hjälp från Göteborgs universitet. Det är klart att de inte blandar ihop de här sakerna. Det gör inte jag heller. Jag bemötte några argument som har förekommit i debatten oss emellan.

Jag ska gå tillbaka till de argument som gäller historia och organisation. Kulturministern skriver i interpellationssvaret: "De konstnärliga utbildningarna i Göteborg är organiserade inom ramen för Göteborgs universitet med bland annat andra möjligheter till prioriteringar mellan olika områden."

Herr talman! Det är ett annat sätt att säga att Göteborgs universitet ska omfördela pengar från de andra fakultetsnämnderna till det konstnärliga området. Jag undrar: Varifrån kommer ett sådant argument? Hur är förståelsen för hur det fungerar på ett universitet när man argumenterar så? Det är ju precis det man slipper i Stockholm.

Minister Pagrotsky skriver: "Göteborgs universitet har totalt erhållit drygt 34 miljoner kronor i förstärkning till forskning och forskarutbildning till ett forskningsanslag som för 2006 totalt uppgår till 997 miljoner kronor."

Som politiker och statsvetare, lyssna nu, herr talman! Det här är inte en större summa än vad som går till Stockholms universitet som är mindre än Göteborgs universitet. I Stockholm ingår inte en konstnärlig fakultet, inte en medicinsk fakultet och inte en lärarutbildning. Det är ju inte jämförbara storheter. Det är fler saker som ligger utanför hatten.

Jag är bara ute efter en bra motivering till att de här skillnaderna finns. Jag känner också till skillnaderna mellan grundutbildning och forskarutbildning.

Skillnaderna måste ju vara sakligt motiverade. Ministern säger att han inte har hört att det är några invändningar mot detta vid Göteborgs universitet. Det är helt fel. Det faller tillbaka på kontakterna mellan ministern och högskolan i Göteborg.

Jag kan lova talmannen, dem som läser detta protokoll och eventuella lyssnare att kristdemokratisk utbildningspolitik inte är detsamma som socialdemokratisk utbildningspolitik. Vi är genuint positiva till högre utbildning och ser inte det som något förborgerligande av Sverige. Vi är inte rädda för det ur något klasskampsperspektiv eller liknande.

Ministern menar att små självständiga högskolor är sårbara och att det finns samordningsvinster inom ramen för ett större universitet.

Den logiska slutsatsen, alltså vanlig enkel logik, är ju då att de konstnärliga högskolorna i Stockholm borde flyttas in i Stockholms universitet. Då skulle man kunna spara i runda tal 50 miljoner genom att samordna. De samordningsvinster som uppenbarligen finns i Göteborg kan då göras i Stockholm. Det är ett fantastiskt tips från en oppositionspolitiker.

Eller, är uppmaningen den motsatta att man ska separera de konstnärliga högskolorna från Göteborgs universitet? Är det det enda sättet att skapa en rättvis fördelning?

Anf. 5 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Det var roligt att höra att Kristdemokraterna inte är utbildningsfientliga. Det tyckte jag att Per Landgren sade.

När jag hade påpekat att Per Landgren uppenbarligen har röstat för de ordningar och de belopp han kritiserar anstränger han sig att säga att hans politik inte är likadan som min. Just i det här avseendet, konstaterar Kristdemokraterna, har man inte någon annan åsikt.

När det gäller utbildning i allmänhet kan jag berätta för alla i Göteborg som läser det här protokollet – några horder på läktarna kan jag tyvärr inte se – att Per Landgren tillsammans med sina kamrater i alliansen har beslutat att ta 117 miljoner kronor från Göteborgs universitet för att använda till att sänka skatten. Det beslutade man i den lilla orten Bankeryd utanför Jönköping i höstas. Man har åkt land och rike runt och marknadsfört glädjesidan av detta, nämligen alla gåvor som man ska dela ut till svenska folket. Man har varit ganska tyst om att finansieringen bland annat är att Göteborgs universitet ska avstå 117 miljoner kronor.

Per Landgren tolkar det jag säger om att man har en gemensam organisation i Göteborg som att om man ska bedriva konstnärligt utvecklingsarbete eller forskningsarbete på det konstnärliga området måste man ta det från de andra områdena. Det är ju ett sätt att uttrycka det.

Verkligheten är att Göteborgs universitet har en egen forskningsresurs som man disponerar själv på tusen miljoner kronor. I Göteborg bestämmer man hur mycket som ska gå till det ena och det andra. I någon mening innebär det att var man än ger tar man från någon annan eftersom det är en fast kaka.

Jag tycker att det är en bra ordning med den decentraliseringen.

Men om man i Göteborg tycker, och om Per Landgren tycker, att det är bättre med den ordning som man har i Stockholm, det vill säga att regeringen bestämmer att X miljoner ska gå till musik, att X miljoner ska gå till dans, att X miljoner ska gå till konsthantverk och industridesign och att Y miljoner ska gå till andra områden, är jag beredd att lyssna på det i så fall.

Det är inte en för mig önskvärd ordning att vi ska sitta i departementet och göra den typen av fördelning inom ramen för Göteborgs universitets olika områden. Men om man i Göteborg upplever ett missnöje med den nuvarande ordningen och att man gärna vill ha det på ett annat sätt, då är jag inte fastbunden eller fastgjuten i cement i just den här ordningen. Jag är beredd att ta på mig den i och för sig otrevliga uppgiften att göra den fördelningen.

I Stockholm har man av historiska skäl och av andra skäl separata skolor, och då tvingas vi göra den fördelningen. Men det är ingen som då säger att vi tar pengarna till Konstfack från fysiken eller biologin. Det är inte heller rimligt att i Göteborg säga att när man bedriver till exempel det fantastiska orgelforskningsprojektet så tas dessa pengar från forskningen i engelska, utan detta är ett rationellt sätt att fördela de självständiga forskningsresurser som man har till förfogande i Göteborg.

Men, som sagt, jag är öppen för en ökad politisering av detta i Göteborg också om det finns en bred opinion för det. Men min åsikt är nog att dagens ordning som lämnar det beslutsansvaret, den prioriteringsmöjligheten och de samarbetsmöjligheterna lokalt till lärosätet i Göteborg verkar vara mer attraktivt. Och jag ska verka för, och det menar jag på väldigt stort allvar, att det ska vara rättvisa villkor mellan de olika institutionella former som man väljer. Det ska inte styras av organisationsfrågor hur mycket resurser som man får till sin forskning, utan det ska fördelas på ett rättvisare sätt. Och huvuddelen av de pengar som går till detta och som är öronmärka är inte geografiskt bundna utan har sökts från Vetenskapsrådet i konkurrens.

Anf. 6 PER LANDGREN (kd):

Herr talman! Om jag börjar med den rent allmänpolitiska delen så vet talmannen, och ministern bör om möjligt upplysas om det, att när vi lägger fram våra budgetförslag och när vi så att säga driver vår politik här i riksdagen så är det utifrån ett tidigare socialdemokratiskt styre under de senaste, låt oss säga, tolv åren. Och om ni har lett in oss på spår som gör att det blir knappt om resurser, så gör vi så gott vi kan i det korta perspektivet, och så lovar jag att det blir en helt annan politik i det längre perspektivet. Det innebär att de resurser som Socialdemokraterna har i budgetalternativet inte är tillräckligt stora och tillräckligt bra. De har inte varit tillräckligt bra, även om det går bra för stora delar av svensk industri nu.

När det gäller detaljstyrning låter det lite grann, om jag får ta i lite grann utan att skjuta från höften, som utpressning, alltså att om Göteborg skulle vilja ha mer detaljstyrning från Stockholm och att man specificerar olika saker så är statsrådet beredd att gå med på det och så vidare.

Men det är ju utifrån den orättvisa fördelningen och att det ges mer pengar på oklara grunder. Kom med en bra motivering, så lugnar sig hela Göteborg. Men se till att den är bra och att den verkligen har sin grund i kvalitet, forskningsresultat och så vidare. Det är inte så att vi längtar efter att vare sig minister Leif Pagrotsky eller någon annan ska detaljstyra vad som händer i Göteborg, tvärtom.

Men nu pekar jag ut dessa orättvisor. Och det måste man ju få göra oavsett vad som händer i kammaren. Jag pekar ut dessa orättvisor. Och det betyder inte på något sätt att vi bjuder in minister Pagrotsky att bestämma hur det ska se ut och styras på Göteborgs universitet. Det vänder jag mig mot. Men orättvisan består.

Och när vi hör motiveringarna, vad är det minister Pagrotsky vill? Är det att Göteborg ska splittra den konstnärliga fakulteten eller att motsvarande konstnärliga högskolor i Stockholm ska inordnas under Stockholms universitet?

Beträffande orgelprojektet har man ju hört talet om råttor i bälgarna här uppe i Stockholm som gjorde att man skulle få större belopp. Hur länge ska man vänta med underhåll och skötsel i Göteborg för att man ska få loss lite pengar därifrån?

Anf. 7 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Det gick lite för fort med pengarna till Göteborgs universitet. Per Landgren hastade förbi det genom att säga att det är ett socialdemokratiskt initiativ och att det tar tid att ändra. Och om det blir en kd-regering ska det minsann blir annorlunda i framtiden eftersom det då blir mer pengar. Jag tror att det var så det uppfattades.

(PER LANDGREN (kd): Det kanske inte är riktigt så enkelt.)

Jag vill ändå påminna om att vad kd står bakom är att man ska ta bort 117 miljoner kronor från Göteborgs universitet *nu*, att man ska ta bort 1 600 studenter från Göteborg *nu* och att man ska avskeda 250 lärare från Göteborgs universitet *nu*. Det är alltså inte inklusive Chalmers, utan det är bara universitetet.

Per Landgrens omsorg om kvaliteten i Göteborg tycker jag kommer i ett lite annat ljus när man hör vad det handlar om konkret. Och där hade Per Landgren tyvärr inget svar att ge i sina inlägg som undanröjer oron för vad detta ska innebära för kvaliteten, för framtidsmöjligheterna och annat för dessa människor i Göteborg.

När det gäller politisering så vill jag ha ett minimum av politisering. Jag konstaterar att Per Landgren vill ha mindre konkurrensfördelning av forskningsresurserna och mer direkt till lärosätena. Detta framgår av alliansens gemensamma motion om högskolepolitiken. Det innebär att denna kammare bestämmer hur mycket som ska till Göteborg, hur mycket som ska till Stockholm, hur mycket som ska till Umeå och hur mycket som ska till Karlstad och så vidare och inte den vetenskapliga kvaliteten i ansökningarna till Vetenskapsrådet som i dag fördelar 20 miljoner till det konstnärliga utvecklingsområdet. Det blir mer politisering och mindre expertstyre med den fördelningsprincipen. Jag tycker att det är viktigt att också göteborgarna får veta innebörden i alliansens politik på detta område.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2005/06:345 om kvaliteten i lärarutbildningen

Anf. 8 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Ulf Nilsson har frågat mig om kvaliteten i lärarutbildningen.

Lärarutbildningen är högskolans största utbildning, och den har i högsta grad engagerat mig som utbildnings- och forskningsminister. Jag har ägnat mycket tid och kraft åt att i dialog med berörda höja kvaliteten i utbildningen, och jag kan absolut inte acceptera en lärarutbildning med låg kvalitet.

Jag är oroad över de uppgifter som finns om gymnasieelevernas minskade intresse för lärarutbildning. Läraryrket ska vara attraktivt för såväl aktiva lärare som deras elever, det vill säga de framtida lärarstudenterna. Min utgångspunkt är att en utbildning som attraherar duktiga studenter har positiva effekter för dessa studenters kommande yrkeskarriär. Läraryrkets attraktion och en attraktiv lärarutbildning hör ihop.

Det är dock glädjande att konstatera att det faktiska antalet förstahandssökande till lärarutbildningen efter en tids minskning har ökat under senare år från 16 850 åren 2001 och 2002 till 19 600 år 2005. Detta innebär att nära 20 % av antalet förstahandssökande till högskolans program sökte till lärarutbildningen.

Ulf Nilsson ställer sin fråga med hänvisning till ett antal nyligen redovisade rapporter om dimensioneringen av lärarutbildningen.

Tendenserna i dessa rapporter är inte helt entydiga och slutsatser måste därför dras med viss försiktighet.

Högskoleverkets rapport 2006:6 om högskoleutbildningarnas dimensionering avser perioden fram till 2015 och visar tillgång och behov av utbildad arbetskraft på arbetsmarknaden i sin helhet.

Utbildnings- och kulturdepartementets underlag för uppdragen till lärosätena att examinera ett visst antal lärare utgår från Skolverkets prognos över lärarbehovet fram till år 2020. En ny prognos från Skolverket förväntas i början av juni.

Att andelen tillsvidareanställda lärare utan pedagogisk utbildning har ökat är oroande. Ansvar för rekryteringen vilar på den enskilda skolan. Ansvar gentemot eleverna kräver att skolan anställer behöriga lärare för undervisningen.

Det är självklart viktigt att ta de larmsignaler som kommer i olika rapporter på allvar och att tillsammans med lärosäten, skola och studenter arbeta uthålligt med de kvalitetsförbättringar som vi är överens om är nödvändiga.

Sveriges deltagande i Bolognaprocessen innebär en förstärkt uppmärksamhet på internationalisering av den högre utbildningen och därigenom också på lärarutbildningen. I Utbildnings- och kulturdepartementets program för att öka internationaliseringen av lärarutbildningen ingår att stärka det internationella perspektivet inom ramen för utbildningen och inte minst att öka studentutbytet med andra länder, genom till exempel Erasmusprogrammet. Här gör Internationella programkontoret för utbildningsområdet genom sitt så kallade lärarlyft en betydelsefull insats. Ett tungt skäl för dessa insatser är att internationalisering av högre utbildning är starkt kvalitetsdrivande.

Vad beträffar lärarexamens inplacering i den nya examensstrukturen arbetar Utbildnings- och kulturdepartementet för närvarande enligt riksdagens beslut och återkommer således något senare. Ett möte med konstruktiva samtal med företrädarna för lärosäten med lärarutbildning och övriga parter har redan ägt rum som en inledning på den processen.

Låt mig också nämna KK-stiftelsens projekt för IT i lärarutbildningen, som innebär att 100 miljoner kronor sätts av under perioden 2005–2015. I dagens informationssamhälle är det viktigt att skolan och lärarna utnyttjar teknikens möjligheter i det pedagogiska arbetet.

Den utvärdering av lärarutbildningen som Högskoleverket redovisade år 2005 föranledde en mängd åtgärder från min sida. Dessa redovisades i budgetpropositionen för år 2006. Under detta år har kontakterna med lärosätena fortsatt, och efter att drygt hälften av myndighetsdialogerna nu är genomförda kan jag försäkra att lärosäten med lärarutbildning arbetar hårt för att komma till rätta med sina brister inför utvärderingen nästa år.

Jag finner sammanfattningsvis att de åtgärder som har vidtagits och de fortsatta rektorssamtalen är delar av en intensiv utvecklingsfas vid lärosätena för att ytterligare höja kvaliteten i lärarutbildningen, en utveckling som jag till fullo inser behovet av.

Anf. 9 ULF NILSSON (fp):

Herr talman! Jag ska inleda med att tacka utbildningsministern för svaret. Det positiva med svaret tycker jag är att utbildningsministern säger att han är bekymrad över ett sådant faktum som att var tredje grundskollärare inte har rätt examen för den typ av undervisning som de lärarna har. Det här är väldigt viktiga frågor.

För bara några dagar sedan pratade jag hemma i Lund med en flicka som går i nian. Hon berättade – och detta är väldigt ovanligt för flickor som går i nian och också rent statistiskt – att hon tyckte att kemi var det

roligaste som fanns. Sedan pratade vi om lärarna, och då sade hon att den bästa läraren på hennes skola var just kemiläraren.

Det här är nog rätt typiskt och något som väl gäller oss alla. Om man tänker tillbaka på sin skoltid minns man några få lärare. Man minns de riktigt bra och ofta också de riktigt dåliga lärarna. Ofta säger människor att de har fått intresse för ett ämne på grund av läraren i ämnet eller tvärtom, att de tappat intresset på grund av en dålig lärare.

Herr talman! Tyvärr verkar nu allt färre vara särskilt intresserade av att bli lärare. Bakgrunden till min interpellation är dels Riksrevisionens rapport, som utbildningsministern nämnde, dels SCB:s undersökning som visar att gymnasieungdomars intresse för lärarutbildningen har sjunkit.

År 1998 ville faktiskt 10 % av gymnasieeleverna bli lärare. Nu, år 2006, är det bara 6 % som vill det. Frågan är hur man ökar intresset för lärarutbildningen.

För det första handlar det om att erbjuda en akademisk kvalificerad utbildning som gör läraren väl beredd att möta eleverna.

För det andra handlar det om att respektera lärarens yrkesroll, om lärarens auktoritet och om att fatta pedagogiska beslut. Ett viktigt steg i den riktningen borde vara att införa en lärarauktorisering.

För det tredje handlar det om att förbättra arbetsmiljön i skolan och om att ge skolorna bättre möjligheter att sätta upp regler mot skolk, mobbing och förstörelse.

I dag tänkte jag framför allt uppehålla mig vid två frågor. Den ena frågan gäller hur vi ska rätta till kvalitetsbristerna, som bland annat Högskoleverket förra året pekade på. Den andra frågan gäller hur vi anpassar lärarutbildningen till den nya internationella jämförbara utbildningen i Bolognaprocessen.

Som vi vet fick lärarutbildningen nedgörande kritik i Högskoleverkets utvärdering förra året. Mycket av kritiken riktades mot det så kallade allmänna utbildningsområdet där alla lärare, blivande förskollärare och gymnasielärare i kemi, har samma utbildning i tre terminer – jag höll på att säga tre månader, men tre månader hade varit en annan sak. De har alltså samma utbildning i tre terminer. Också studenterna har i sina enkätsvar uppgett att de är väldigt kritiska till det här området.

En annan kritikpunkt gällde att man kunde välja bort väldigt mycket. Man kunde välja bort lärare som skulle undervisa de yngre barnen, och man kunde välja bort kurser i läs- och skrivutveckling och inte läsa en enda högskolepoäng i det. Man kunde också välja bort betygssättning och provkonstruktion trots att det är en viktig del i en lärares utbildning.

Nu säger utbildningsministern att han har vidtagit åtgärder med anledning av framförd kritik. Jag vet att förordningen nu har fått en formulering om att det är viktigt att lärarna för yngre barn har kunskap om läsutvecklingen. Det finns nu också en ny formulering om att lärarutbildningen ska ge kunskaper i betygssättning. Det är i sig rätt fantastiskt att detta inte fanns med från början.

Räcker det här? Kommer det att bli en garanti – kommer vi att få riktiga kursplaner med poängpreciseringar av hur mycket läs- och skrivutveckling man ska lära sig som lärarutbildare?

Jag känner en väldigt stor osäkerhet och skulle gärna vilja höra lite mer konkret från utbildningsministern om vad den här dialogen med högskolorna går ut på och vilka resultat som kommer ut av detta.

Prot. 2005/06:118
8 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 10 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Först och främst: Lärarutbildningen har problem. Lärarutbildningen har haft problem, och läraryrket har haft problem. Detta är en oerhört viktig utbildning och det är en oerhört viktig yrkeskår, så det är viktigt att något görs åt det här.

Det har vidtagits kraftfulla åtgärder. Lärarnas relativlöner har höjts rejält som en följd av insatser från arbetsgivarna som har sett att de måste kunna rekrytera fler och bättre förberedda personer till yrket. Det har också för några år sedan skett en dramatisk modernisering av en gammaldags, ålderstigen, lärarutbildning. Den håller vi nu på att ytterligare trimma, förbättra och förfina på basis av erfarenheter från de första åren med den nya utbildningen.

Men så impopulär som Ulf Nilsson beskriver det är inte lärarutbildningen. Faktum är att var femte ny student söker till lärarutbildningen. Man kan inte beskriva en utbildning som lockar var femte student som impopulär. Jag vill ändå sikta högre. Jag vill att det här ska vara en utbildning som är så attraktiv att det är hård konkurrens om platserna och att den har prestige och status i omgivningen, hos studenterna och hos gymnasisterna. Jag tror att man åstadkommer det bland annat genom att höja kraven i utbildningen, att fortsätta på den inslagna vägen och förstärka det akademiska inslaget, forskningsanknytningen, och att höja kraven.

Vi har bedrivit ett intensivt arbete – inklusive att be Höskoleverket grundligt utvärdera den nya reformen och att när utvärderingen kom ta allvarligt på de åtgärder som föreslagits.

Jag ska ge några exempel på vad som har skett under året som gått vad gäller lärarutbildningen.

Det allmänna utbildningsområdet förändras nu i riktning mot fler obligatoriska moment och färre val för studenterna. Ett samlat grepp har tagits genom lärarutbildningskonventet för att säkerställa att kravnivåerna är tillräckliga och att de är jämförbara mellan lärosätena i landet. En konferens i början av det här året inledde det arbetet.

Som svar på regeringens förordningsändring, som Ulf Nilsson var vänlig nog att ta tid för att utförligt beskriva, har lärosätena mejslat ut urskiljbara kurser i läs-, skriv- och matematikinläring. De varierar mellan 5 och 20 poäng men är nu identifierbara.

Lärosätena har i flertalet fall redan lagt in betygssättning och bedömning som ett moment i kursplanerna för sina lärarprogram. Lärosätena har också börjat syna sina särskilda organ för att öka samordningen av lärarutbildningen med övrig utbildning i de olika högskolorna.

Jag är därför mycket optimistisk om att det förändringsarbete som nu finns kommer att fortsätta att höja kvaliteten i lärarutbildningen och kommer att fortsätta att modernisera den med inriktning på ett av Sveriges allra viktigaste framtidsområden. Alla vi som tror på kunskap tycker att det är det viktigaste vi kan göra för Sverige i framtiden och något som vi ska satsa mer på – inte använda som mjölkko för att finansiera skattesänkingsförslag.

Vi ska satsa mer på utbildningen, inte minst på lärarutbildningen och övrig akademisk utbildning, i stället för att skära ned den på det sätt som till exempel Ulf Nilsson kontinuerligt motionerar om.

Anf. 11 ULF NILSSON (fp):

Herr talman! Alldeles riktigt, vi måste satsa på forskning och utbildning. Det är därför alliansen lägger 2 miljarder mer än regeringen på forskning under de närmaste fem åren, och det är därför Folkpartiet lägger ytterligare 1 miljard mer än regeringen på forskning under de närmaste fyra åren. Men vi har ingen budgetdiskussion i dag.

Jag är tacksam för att regeringen, om än långsamt och sent, inser att väldigt mycket med den här lärarutbildningen var feltänkt. Frågan är bara om det räcker. När utbildningsministern talar om kursplaner med 5–20 poäng i läs- och skrivutveckling för lärare för de yngre barnen menar jag, utan att gå in och precisera hur många poäng det borde vara, att det är alldeles för lite. Jag anser att lågstadielärarna, som de förr kallades, ska vara riktiga experter på just läs- och skrivinläring samt räkning. Jag brukar säga att frågan är om det inte är den viktigaste lärarkategorin i skolan, för om man kommer efter i tvåan och trean är det ofta hopplöst senare.

Det tas små steg i rätt riktning, det kan jag hålla med om, men det skulle behövas en riktig förändring av lärarutbildningen. Konsekvensen av att man slog ihop åtta lärarutbildningar till en gemensam linje och införde stor valfrihet har ju hittills blivit att ämneslärare läser fler ämnen, och de kan mindre i varje ämne. Konsekvensen har också blivit att de tidigare låg- och mellanstadielärarna har mer ämneskunskaper i olika ämnen men mindre specialkunskaper på det som är bra för just deras stadium.

Den tanken är fel, och det är naturligtvis bra att regeringen inser att den måste backa. Ministern säger själv det som var förbjudet att säga när ni införde denna lärarutbildning, nämligen att ni minskar valfriheten. Jag tror att valfriheten i lärarutbildningen måste minskas väsentligt. Det säger jag som liberal av den enkla anledningen att, som jag sagt tidigare, valfrihet nog är bra, men om jag får ont i blindtarmen vill jag inte bli opererad av en läkare som i sin utbildning valt bort att studera blindtarmen. Inte heller vill jag att mina barn i ettan och tvåan ska bli undervisade av lärare som valt bort läs- och skrivinläring. Därför vill jag faktiskt minska valfriheten i lärarutbildningen.

Det internationella har vi knappt berört i dag; lärarutbildningen glömdes ju bort i propositionen om den nya högskolan. Vi är på väg att utveckla internationella examina i Sverige. Flera högskolor och universitet har fått i uppgift att utveckla den nya masterexamen. Jag vet att det pågår ett arbete och att utbildningsministern inte i detalj nu kan tala om det, men jag skulle ändå vilja höra i vilken riktning utbildningsministern vill driva internationaliseringen av lärarutbildningen.

Folkpartiet har lämnat några tydliga inriktningsförslag. Vi tycker att utbildningen för ämneslärare i grundskolans högstadium, för att använda den termen, och för gymnasielärare ska bli lika med en masterexamen, alltså en femårig utbildning. Det skulle innebära en skärpning av ämneskunskaperna för gymnasielärarna. Det skulle också innebära att högstadielärarna fick ett halvt års längre utbildning.

När det gäller lärarna för de yngre barnen har vi ett tydligt förslag. Vi vill införa – vi använder det ordet – en riktig lågstadieläro-utbildning med lärare som är experter på läs- och skrivutveckling samt räkning. Den kan genom vidare studier sedan kompletteras till att även bli en master-examen. Jag skulle vilja höra hur ministern ser på det.

Svar på
interpellationer

Anf. 12 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Nu börjar Ulf Nilsson prata om det som jag förvånades över inte fanns med i det första inlägget, nämligen att Folkpartiet vill ha en återgång till den gamla läro-utbildningen – en seminarieliknande lågstadieläro-utbildning, såvitt jag förstår med en svagare akademisk koppling, lägre krav, korta utbildningstider och en starkt politiserad syn på vad det ska innehålla samt med minimalt utrymme för lärosätena att utforma den; jag vet inte.

Det är dock inte det som saken nu gäller för mig, utan saken är den att ni i alliansen kommit överens om att läro-utbildningen på det här området ska vara oförändrad under de kommande åren. Den reform som genomfördes för några år sedan gjordes ju väldigt brett. Ett av de partier som då inte var med har, såvitt jag kan förstå, senare anslutit sig, nämligen Moderaterna.

Folkpartiet är i dag totalt isolerade i svensk politik om att vilja gå tillbaka till den gamla 50-talsmodellen med de separata nivåerna i läro-utbildningen. Ulf Nilssons partikamrat Björklund skrev för ett par veckor sedan om detta i Svenska Dagbladet och blev omedelbart näpsad av en moderat ordningsman, som sade att folkpartister inte får säga det nu eftersom alliansen har en helt annan politik.

Därför undrar jag: Vad är det som gäller egentligen? Blir det en ny seminarieutbildning för lågstadielärare om det bli regeringsskifte, eller blir det en fortsättning och en kontinuerlig utveckling av det som finns nu och som det råder bred grundläggande enighet om i Sverige? Jag beklagar att debatten äger rum så tidigt på måndag morgon, när riksdagsledamöterna inte är samlade i Stockholm. Den naturliga debattören i denna debatt hade ju varit Sten Tolgfors, inte jag.

Låt mig kommentera en annan sak som Ulf Nilsson tog upp. Han sade att detta inte är någon budgetdebatt. Jag förstår att Ulf Nilsson undviker budgetdebatter i den här frågan. Han interPELLERAR inte om det eftersom budgetsiffrorna är så skrämmande för Ulf Nilsson och hans parti. Jag kan konstatera att alliansens politik – enligt de motioner som är väckta och de pressmeddelanden som är publicerade – tar 3 miljarder kronor från utbildningen för att finansiera skattesänkningar och lägger tillbaka 1 miljard i reformer av olika slag. Finansieringen netto, mjölkko-effekten, är från utbildningssidan 2 miljarder kronor. Det förstår jag att Ulf Nilsson inte tycker att vi ska debattera, för detta är ju, som han säger, ingen budgetdebatt. Intrycket av desperation förstärks dock när jag hör den siffran.

Ulf Nilsson talar om forskning och annat och har då ägnat sig åt trolleritricket att slå ihop fem år. Till skillnad från våra andra debatter, när vi jämför en budget år för år för att få det jämförbart, har han slagit ihop fem års siffror. Om man nu vill ha så ordentliga effekter undrar jag varför han i så fall inte slår ihop tio års siffror eller tjugofem års. Varför just fem? Är det tänkt att de småreformer som han talar om ska upphöra efter

fem år? Är det fråga om temporära saker, eller varför kör han inte någon sorts diskonterad nuränta av evigheten eller något annat finessrikt knep?

Verkligheten är den att ni vill sänka utbildningsambitionerna. Ni vill ta 300 platser från Lärarhögskolan i Stockholm samtidigt som ni pratar om att vi behöver fler lärare och att ni är oroliga över att så få som var femte student vill bli lärare. Ni vill ta netto 2 miljarder från utbildningssektorn för att finansiera avskaffad förmögenhetsskatt och hembiträdesavdrag i inkomstskatten. Det är sanningen om Ulf Nilssons utbildningspolitik. Det är allvaret bakom de många orden om att vi behöver satsa mer på de unga och på utbildningen av till exempel lärare.

Anf. 13 ULF NILSSON (fp):

Herr talman! Det sista är ju inte alls sant. Om vi räknar på tre år, som regeringen också brukar lägga budgetar på, lägger alliansen 1 miljard mer än regeringen på forskning.

Vi har också sagt att vi inte vill använda 50-procentsmålet. Det är dags att sätta stopp för den ofinansierade utbyggnaden av högskolan. Det verkar ligga i tiden eftersom antalet sökande till högskolan minskar drastiskt. Vi vill höja ersättningen per student i högskolan, så att det blir fler lärare, fler undervisningstimmar och färre studenter per lärare.

Utbildningsministern säger att vi vill ha tillbaka en gammal lärarutbildning. Det är enkelt att komma med ett sådant påstående, och man kan säga samma sak om utbildningsministern, som nu backar och vill införa mer av obligatoriska kurser i utbildningen. Det är inte alltid sämre att göra något som fungerade hyfsat för några år sedan. Utbildningsministern erkänner ju själv att det behövs fler obligatoriska kurser.

Alliansen har glädjande nog, i motsats till vad utbildningsministern säger, kommit överens om att det behövs en utredning om en ny lärarutbildning. Man är också överens om att den nya utbildningen ska bli mer relevant med hänsyn till vilken ålder och vilket stadium läraren utbildar sig för. Det står i alliansdokumentet. Det är precis den inriktning som jag har redovisat här. Sedan kan vi inom alliansen lämna konkreta förslag i lite olika riktningar för hur detta ska se ut.

Vi har profilerat oss genom att säga att det ska vara en kraftig satsning på ämneskunskaper och specialkunskaper. Detta är helt i linje med vad alliansen vill. Om utbildningsministern läser alliansdokumentet så ser han att vi vill ha en förnyad lärarutbildning, en mer relevant utbildning i förhållande till ålder, stadium och ämne.

Anf. 14 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Jag frågar bara stillsamt: Om nu alla i alliansen är så överens, om det nu är så harmoniskt och fint och alla vet precis vad som ska gälla vid en borgerlig regering – hur kommer det sig då att Sten Tolgfors ger sig ut och näpsar Björklund när han säger detta om lärarutbildningen? Hur kommer det sig att Jan Björklund kallar Sten Tolgfors, den såte kompisen från det fina moderatpartiet som man är i allians och i armkrok med, för åsiktspolis? Björklund säger att det inte behövs några åsiktspoliser i er allians. Som utomstående och icke deltagare i det privata grälet fattar jag ingenting, men det kanske inte var meningen heller. Den enighet som Ulf Nilsson så vältaligt beskriver här förstår i alla fall inte jag mig på.

Så till budgeten. Man kan troliga med tidsperioderna – man kan säga tre år, fem år, evigheten eller något annat. Basfakta är att ni tar 3 miljarder kronor från den högre utbildningen. Ni lägger tillbaka 1 miljard.

Ulf Nilsson säger att ni säger nej till vår ofinansierade utbyggnad. Jag påstår, med ett språkbruk som är ovanligt i denna kammare, att Ulf Nilsson talar osanning. Det handlar om fullt finansierade platser, och när de pengarna tas bort kommer lärare att behöva avskedas. Det finns lärare som är anställda för de pengar som ni vill ta bort. Om nu dessa platser är ofinansierade, som ni säger, och ni vill ta bort dem – hur kan de då ge pengar till skattesänkningar? Ni säger ju att detta ger 1,6 miljarder till skattesänkningar.

Om platserna verkligen är finansierade kan de ge 1,6 miljarder, men om de är ofinansierade ger de inga pengar alls till skattesänkningar. Hur som helst är det ett osant påstående som Ulf Nilsson kommer med när han säger att den utbyggnad med 17 000 platser som vi har drivit igenom och som nu är genomförd skulle vara ofinansierad.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2005/06:355 om Jönköpings tekniska högskola

Anf. 15 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Stefan Attefall har frågat mig om jag avser att besluta om att ge Högskolan i Jönköping master- och examensrätt inom vetenskapsområdet teknik och i så fall när.

Högskolan i Jönköping har en väl fungerande och mycket snabbt expanderande verksamhet. Regeringen har satsat kraftfullt på högskolan med drygt tusen nya platser från 2006 och 2007, med humanistisk-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde 2004 och med forskningsresurser som växer snabbare än nästan alla andra lärosäten fram till 2008.

Jag har själv besökt högskolan och fick ett mycket positivt intryck av bland annat dess samverkan med företag och det målmedvetna arbetet för att göra högskolan till en viktig aktör i regionen. Högskolan har också ett utvecklat samarbete med andra högskolor inom såväl grundutbildning som forskning och goda internationella kontakter.

Regeringen har fört en offensiv utbildnings- och forskningspolitik med en mycket snabb utbyggnad av både utbildning och forskning. Nu tar vi ytterligare ett steg för att öka kvaliteten och ge forskningen de bästa förutsättningarna att möta framtidens internationella konkurrens och nya krav.

Därför har regeringen nyligen utsett en utredare med uppgift att göra en översyn av styrning och finansiering av högskolans forskning. Utredaren ska bland annat föreslå ett nytt system för beslut om universitetsstatus och vetenskapsområde. Utredaren ska också pröva om vetenskapsområden är den bästa indelningsgrunden för resurstilldelning och för tillstånd att utfärda examen i forskarutbildning. Uppdraget ska redovisas den 1 oktober 2007.

Stefan Attefall frågar om jag tänker besluta att tilldela Högskolan i Jönköping tekniskt vetenskapsområde. Svaret är att jag anser att det behövs en ny ordning för beslut om universitetsstatus och tillstånd att utfärda examina inom forskarutbildning. En ny ordning behövs för att främja hög kvalitet och en positiv utveckling av högskolesystemet där profilering och samarbete mellan lärosäten gynnas.

Stefan Attefall hävdar att regeringen säger nej till att ge Högskolan i Jönköping rätt att utfärda masterexamen inom tekniskt vetenskapsområde. Detta är helt fel. Tvärtom vad Stefan Attefall hävdar i sin interpellation finns en öppen dörr för ansökan från Högskolan i Jönköping beträffande rätten att utfärda masterexamen. Den 1 juli 2007 införs i den svenska högskolan en masterexamen som omfattar två års studier på avancerad nivå. I propositionen *Ny värld – Ny högskola* (prop. 2004/05:162) bedömer regeringen att tillstånd att utfärda masterexamen bör ges till statliga universitet, statliga högskolor med vetenskapsområde och enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda doktors- och licentiatexamina inom ett vetenskapsområde. När det gäller övriga högskolor och enskilda utbildningsanordnare bör de efter ansökan, prövning av den vetenskapliga kvaliteten och godkännande kunna ges rätt att utfärda masterexamen inom vissa områden där högskolan eller utbildningsanordnaren har särskilt goda förutsättningar.

Högskolan i Jönköping kommer därmed att kunna utfärda masterexamen inom humanistisk-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde där högskolan nu får utfärda forskarexamina. Högskolan kommer också att kunna ansöka om rätten att utfärda masterexamen även inom andra områden utanför detta vetenskapsområde.

Anf. 16 STEFAN ATTEFALL (kd):

Herr talman! Jag tackar statsrådet Leif Pagrotsky för svaret.

Högskolan i Jönköping är en stiftelsehögskola med fyra högskolor i en gemensam ram. Den är en succéstory sedan mitten av 1990-talet med ett enormt engagemang från det omgivande samhället, med kvalitet i forskning och utbildning och med fokusering speciellt när det gäller handels- och ingenjörshögskolan på just de små- och medelstora företagen. Det är en högskola som verkligen har valt att fokusera och därmed också lyckats uppnå internationellt hög kvalitet i sitt arbete. 800 fadderföretag jobbar ihop med högskolan. Det måste vi se som mycket positivt och uppmuntra.

En av fackhögskolorna, Ingenjörshögskolan, vill nu gå vidare. Bland annat har man skapat en forskningsfond som år 2008 kommer att uppgå till 150 miljoner kronor. Det är unikt i vårt land att man lyckas ta in så mycket pengar från det omgivande samhället. Vi har redan kommit en bra bit på väg i uppbyggnaden av forskningsfonden. Det är privata företag, stiftelser, kommuner, landsting och högskolan själv som avsätter pengar för detta. Detta stora engagemang för att skapa Jönköpings tekniska högskola, som understöds av Chalmers och av KTH i Stockholm, hotas nu när man inte kan få besked från statsrådet, regeringen och Högskoleverket.

Det finns många ansökningar inne om att få bli universitet och få examensrätt och vetenskapsområden på olika områden. Men det gäller

också för ett statsråd att våga fatta beslut och också våga se de som verkligen behöver få besked tidigt och de som kanske behöver utredas mer.

Nu ska det utredas. Den 1 oktober 2007 ska utredningen vara klar. Det är en utredning som ännu inte har kommit i gång. Åtminstone finns den ännu inte på regeringens hemsida, även om utredaren verkar vara utsedd. Sedan ska den remissbehandlas och kanske behandlas i riksdagen. Då kan processen komma i gång tidigast år 2008.

Vi har då förlorat flera år av osäkerhet om vad som komma ska. Risken finns att vi då inte kan ta till vara det engagemang som finns och att insamlingen till forskningsfonden avstannar eller avtar. Frågan är om det inte kan bli dyrare i det långa loppet för just regeringen.

Problemet för regeringen är att man är rädd för att man binder upp sig för ekonomiska åtaganden. Men Högskolan i Jönköping säger: Vi behöver inte hela vetenskapsområdet. Vi behöver vissa bitar som vi profilerar oss på, som vi är duktiga på och som vi ska fokusera på. Vi behöver inte heller få ökade resurser, eftersom det har byggts upp en forskningsfond som har resurserna. Vad vi behöver är examensrätten.

Att inte våga fatta det beslutet och ge det beskedet innebär också att man hotar det engagemang som finns för projektet Jönköpings tekniska högskola. Min fråga kvarstår därför. Varför måste man utreda även denna del? Varför kan man inte ge beskedet, när vi vet att Högskolan i Jönköping troligtvis kommer att klara Högskoleverkets prövningar, vilka självklart måste genomföras först?

Man ser att det finns, det här engagemanget, forskningsresurserna och det stora engagemanget från exempelvis fadderföretagen. Det gör också att ingenjörshögskolan i Jönköping är en av de få tekniska utbildningar som i dag ökar antalet studenter. Man får fler ansökningar, medan det minskar på andra håll.

Varför vågar inte statsrådet ge besked till projektet Jönköpings tekniska högskola?

Anf. 17 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Jag håller med Stefan Attefall i beskrivning av den *success story* som Jönköpings högskola innebär, om man nu får tala engelska i kammaren och till protokollet. Jag har blivit näpsad tidigare för detta.

Jag har vid egna besök kunnat konstatera både vilken uppslutning man har i det omgivande samhället och hur framgångsrik man har varit i det som vi kallar den tredje uppgiften. Det är något som jag betonar väldigt starkt, och som jag gjorde under min tid som näringsminister och som jag gör nu. Det gäller likaså den popularitet den har bland studenterna.

Jag vill gärna fortsätta att driva på utveckling i Jönköping. De har förvaltat sina resurser och sitt förtroende väl. Jag ser ingen anledning att förvänta mig något annat i framtiden. Jag vill gärna diskutera med Stefan Attefall hur vi tillsammans ska kunna åstadkomma detta. Men för att kunna göra det på ett allsidigt sätt skulle jag först vilja ha ett klarläggande inför de kommande inläggen. Vi har ett par stycken omgångar kvar i vår debatt.

Jag vill höra från Stefan Attefall hur man kan börja det arbetet att bygga upp en fortsatt ljus framtid för Högskolan i Jönköping med att

sparka ut 1 000 befintliga studenter som redan finns där nu och att avskeda 150 lärare som i dag är anställda på högskolan för att spara 70 miljoner kronor som ska användas, enligt överenskommelsen just utanför Jönköping i Bankeryd, till att avskaffa förmögenhetsskatten.

Det talas om att gynna denna fina högskola – den som vi har satsat så fantastiskt och framgångsrikt på, med den största forskningsresursökningen av nästan alla högskolor i hela Sverige för de kommande åren, och som studenterna satsar sin tid på.

Hur kan Stefan Attefall tala så väl om den och engagera sig så väldigt för dess utveckling och framtid? Verkligheten är att han motionerar i denna kammare om att ta bort 1 000 studenter som redan finns och som ska skickas hem och avskeda 150 lärare som redan är anställda för att spara 70 miljoner kronor till avskaffad förmögenhetsskatt.

Förklara det först, och så ska vi sedan gå igenom frågorna om vetenskapsområdet.

Anf. 18 STEFAN ATTEFALL (kd):

Herr talman! Vi har tydligen uppfunnit en ny interpellationsform, interpellation till ledamöter från statsråd. Jag föreslår att vi tar upp i gruppöverläggningar med talmannen hur vi kan institutionalisera den formen så att statsråden också kan ställa frågor till oss ledamöter.

Det är enkelt att svara på frågan. Vi har föreslagit en lägre ökningstakt av anslaget till högskolorna i våra budgetförslag och fördelat om dem lite grann på olika områden. Men vi kommer inte att dra in några pengar för några högskolor. Men vi har föreslagit en lägre ökningstakt för att i stället satsa på kvalitet och forskning och liknande saker. Det är det budgetalternativ som vi kristdemokrater har stått bakom och som vi har jobbat för.

När pengar kommer erkänner jag gärna att Högskolan i Jönköping har fått relativt sett jämfört med andra högskolor och universitet en bra utdelning. Det är vi tacksamma för. Som tur är finns en klok högskoleledning där och en bra rektor. Vi använder pengar på ett förnuftigt sätt. Vi använder dem just till bland annat kvalitetshöjning. Det blir inte de nya platser som Pagrotsky påstår, inte fullt ut i varje fall. Det är omöjligt att klara av detta med en rimlig kvalitet.

Interpellationen handlar om: Varför kan man inte fatta beslut om att ge Högskolan i Jönköping och Ingenjörshögskolan vetenskapsområdet teknik eller delar av det området? Man behöver inte ens skicka med nya pengar. Det finns pengar insamlade från företag, stiftelser, kommuner och landsting. Om Pagrotsky lyssnar på frågorna kanske han kan svara på dem också i stället för att ställa frågor till mig om detta.

Vi kan också diskutera budgetfrågor. Men vi kan säkert göra det i separat sammanhang. Men varför fattar man inte beslutet? Jag misstänker att det finns många ansökningar inne hos departementet. Leif Pagrotsky som statsråd vågar inte välja. Leif Pagrotsky vågar inte säga: Det här prioriterar jag framför det andra. Han inser att han kanske blir populär på vissa ställen, men han får också kritik från andra ställen.

Då måste man fatta beslut och stå lite tufft i snålblåsten. Mitt intryck är att Leif Pagrotsky väljer den enkla vägen: utredningar, utredningar och utredningar. Det blir alltså mycket snack men lite verkstad på Utbildningsdepartementet.

Anf. 19 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Detta är en debatt och inte en fråga. Vi har mellan riksdag och regering två former. Dels har vi frågan, där man ställer en skriftlig fråga och får ett svar, och så är det färdigt, dels har vi det som kallas för interpellationsdebatt. Ledamoten ställer en fråga, och sedan är det en debatt om de politiska skiljelinjerna mellan alternativen. Jag ska inte be om ursäkt för att jag frågar eller bara påstår rakt ut.

Nu ska jag påstå igen. Jag hoppas att alla på läktaren nu lyssnar på mig. Stefan Attefall har i bästa fall inte läst på sin politik. I värsta fall är det något annat omdöme jag borde använda. I förra veckan lämnade ni in en motion till riksdagen. Ni föreslog att man ska ta 1 650 miljoner kronor från högskoleanslaget för att använda till att finansiera sänkta skatter i enlighet med Bankerydsuppgårelsen från Jönköpings kommun.

Detta är pengar som redan betalas ut. För att de pengarna ska tas bort är det inte tal om att begränsa en ökning. Då ska man rycka undan mattan under fötterna för den verksamhet som redan bedrivs under innevarande budgetår. Det finansierar 150 lärare och 1 000 studentplatser vid Högskolan i Jönköping.

Stefan Attefall som kandiderar till riksdagen för just Jönköping borde väl kunna stå för det inför sina väljare på högskolan, sina väljare i Jönköping och alla de företag som gläds över den fina samverkan med högskolan. Han borde titta dem i ögonen och säga: Den här fina högskolan som alla skryter så över, jag ska börja mandatperioden med att ta ifrån den 1 000 platser, 150 lärare och 70 miljoner.

Det gör inte Stefan Attefall. Han har inte modet att stå upp rakryggat och försvara sin politik. Han försöker låtsas som att det handlar om att ta bort någon vag framtida ökning som ingen har sett. Det är osanning. Platserna finns, och pengarna betalas ut. Ni vill ta bort dem.

Jag är glad över engagemanget för att ha vetenskapsområdet på flera områden. Jag är glad över engagemanget för att göra universitet i den egna hembygden. Jag hade varit glad om det hade setts på den borgerliga kanten lite oftare när vi hade den fördomsfulla och kategoriska nedvärderingen av de nya lärosätena och de nya universiteten. Det var namn som bygdeuniversitet, nedsättande omdömen om lärosätena i Örebro, Karlstad, Mittuniversitetet och andra.

Stefan Attefall var inte med och kritiserade detta då, och det hedrar honom. Men det hade varit trivsamt och trovärdigt i dag, när han slåss för Jönköping, om han då hade varit på samma flank som vi och tagit matcher med de moderater som var emot det här på ett alldeles konsekvent sätt.

Vi har nu en stor mängd ansökningar från mycket ambitiösa lärosäten som vill gå vidare i sin utveckling – Borås, Jönköping, Södertörn och ett flertal andra. Många av dem – de allra flesta – är väldigt bra. Men vi har många och verksamheten är stor. Var och en av dem har egna individuella önskemål. Jönköping vill till exempel att man ska göra om hela det vetenskapsområdesbegrepp som är gemensamt för lärosätena i Sverige.

Därför tycker jag att det är rimligt att vi nu tar en titt på detta och bestämmer oss för en ordning som alla kan vara överens om. Då slipper vi det misskrediterande och förtroendesänkande ifrågasättande av procedurerna som vi hade till exempel när det gällde den senaste omgången. Då gällde det Örebro, Växjö, Karlstad och Mittuniversitetet. Jag tycker att

det stärker förtroendet för de lärosäten som får sin befordran om det sker som resultat av en transparent, genomtänkt process där de olika lärosätena kan vägas mot varandra på ett öppet vis.

Anf. 20 STEFAN ATTEFALL (kd):

Herr talman! I motsats till statsrådet ska jag försöka fokusera på det som debatten handlar om, det vill säga Jönköpings tekniska högskola.

I budgetfrågan vill jag bara säga att vår linje alltid har varit att ha en lägre utbyggnadstakt i antal platser och hellre fokusera på kvalitet och forskning. Där går vår linje hela vägen i diskussionerna. Vi har inga planer på att avskeda någon som är anställd på någon högskola, så det kan vi gott avfärda på en gång.

Det handlar helt enkelt om att statsrådet inte ger besked. Man säger att man vill förverkliga projektet Jönköpings tekniska högskola om vi får examensrätt. Vi behöver inte få hela området, om det passar statsrådet bättre. Men vi kan ta hela området, och då kommer vi att nyttja en viss bit av det. Vi fokuserar nämligen på några saker och försöker inte vara bäst på allt.

När det handlar om pengarna kan vi till och med avstå från dem. Det finns ett starkt engagemang i det omgivande samhället, och det byggs upp en forskningsfond som kommer att omfatta 150 miljoner kronor. Det engagemanget riskerar Leif Pagrotsky att knäcka. Han segdrar frågan och vågar inte fatta beslut där han ser att det finns en möjlighet att göra någonting som inte kostar honom pengar. Det kostar inte statskassan pengar i det här läget, utan det handlar om att ge möjlighet. Det handlar om att öppna de dörrar som Leif Pagrotsky håller stängda och låta det lokala engagemanget, den vetenskapliga kvaliteten och det arbete som bedrivs på högskolan få blomma ut och utvecklas på det sätt som pågår just nu.

Men i stället riskerar Leif Pagrotsky politik på grund av en oförmåga att fatta beslut och att våga välja att leda till att det engagemang som finns förtvinar. Öppna dörrarna! Släpp fram möjligheterna i stället för att begränsa och försöka föra debatten om helt andra politikområden, vilket verkar vara taktiken från Leif Pagrotsky sida. Jag beklagar det.

Jag hade hoppats att man kunde ha öppnat en dörr utan andra åtaganden och därmed släppa fram ett engagemang. Därmed skulle man också utveckla utbildningen, men även de små och medelstora företagen med skriande behov av ökad teknisk kompetens som Högskolan i Jönköping kan bidra med.

Anf. 21 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Jag hörde de sista orden: skriande behov i näringslivet av fler tekniker. Kontrastera det mot det tidigare inlägget om färre platser – 17 000 färre platser i Sverige och 1 000 platser färre i Jönköping! Det var ytterligare ett intressant besked.

Stefan Attefall vill att vi ska bestämma vem som ska få vara vetenskapsområde. Samtidigt ger han klart besked; det blir inga nya pengar. Man kan få hänga upp en emaljskylt på dörren. Den kan vara fin och ha guldskrift. Det ger en ny etikett. Men det blir inga nya pengar. Jag respekterar den ståndpunkten.

Men min åsikt är att när man blir vetenskapsområde så är det ett ansvar gentemot studenterna och gentemot det omgivande samhället att fylla det med en gradvis höjd ambitionsnivå. Det vill jag att det ska vara i samtliga fall. Det är uppföljningen av detta som gör att när Jönköping blev vetenskapsområde har det resulterat i att Jönköping har fått en större tilldelning av forskningsresurser än kanske något annat lärosäte i hela Sverige. Så är det just för att vi menar allvar med det viktiga beslutet att tilldela vetenskapsområden.

Nu finns det ett engagemang som är ärligt och ambitiöst från näringslivet i att satsa pengar. Stefan Attefall säger att det är ytligt och att det går tillbaka och att det går bort med modet. Om det inte blir något nu försvinner pengarna, säger han. Det tror jag inte. Jag tror att det är ärligare än så. Jag har träffat donatorerna och jag har träffat högskolan. Jag tror inte att det är så. Jag tror i stället att man vill ha en ambitiös, offensiv satsning av det slag som vi har. De pengar som man har donerat och förpliktigt räcker i två år. Högskolan har inte sagt att den inte avser att söka pengar därefter. Den har bara sagt att de inte vill söka pengar omedelbart. Några pengar som högskolan har och som skulle kunna fylla upp de 1 000 färre platserna och de 150 avskedade lärarna har inte ställts i utsikt.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2005/06:350 om forskning om Sveriges agerande under andra världskriget

Anf. 22 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Erik Ullenhag har frågat statsministern vilka åtgärder han ämnar vidta

- för att Sverige ska uppfylla den avslutande deklARATIONEN från Stockholms Internationella Forum om Förintelsen,
- för att öppna upp militära arkiv som kan belysa Sveriges agerande under andra världskriget samt
- för att underlätta forskning av svenska myndigheters agerande under andra världskriget.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Forskning om Sveriges agerande under andra världskriget är viktig för att vi ska förstå vad som hände då men framför allt för att vi ska kunna dra viktiga lärdomar för framtiden. Regeringen tog därför initiativ till Vetenskapsrådets arbete som bedrivs inom ramen för forskningsprojektet Sveriges förhållande till nazismen, Nazityskland och Förintelsen. Projektet är framgångsrikt, och forskningsresultaten har bidragit till värdefulla insikter och kunskap om svensk nutidshistoria.

Som Erik Ullenhag nämner initierade regeringen redan år 2000 arbetet med en lagändring som innebar att sekretessen inom stora delar av

Säkerhetspolisens verksamhet hävdades för uppgifter som härrör från tiden före år 1949. Lagändringen trädde i kraft i mars 2003.

I samband med lagändringsarbetet avseende Säkerhetspolisen uppmärksammade regeringen behovet av ytterligare en utredning för att se över förutsättningarna för ökad offentlighet även för arkivuppgifter vid den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten under tiden fram till år 1949. En person har förordnats för att biträda Försvarsdepartementet med att utreda frågan. Resultatet av utredningen bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Inriktningen av detta arbete är att finna en lösning som möjliggör för forskare att få tillgång till uppgifter hos Försvarsmaktens militära underrättelse- och säkerhetstjänst.

På regeringens initiativ har viktiga steg alltså tagits för att öka öppenheten och underlätta för forskningen. Det finns emellertid flera aspekter som måste beaktas och analyseras innan nästa steg tas, inte minst hänsynen till enskildas integritet.

Jag kommer med intresse att ta del av resultatet av den utredning som pågår. Först när detta är klart kan regeringen ta ställning till vilka ytterligare åtgärder som bör genomföras för att underlätta för den forskning som pågår på området.

Regeringens målsättning ligger dock fast. Vi kommer beslutsamt att fortsätta arbetet med att underlätta öppnandet av och tillgängligheten till arkiv så att dokument som har samband med Förintelsen görs tillgängliga för forskningen.

Anf. 23 ERIK ULLENHAG (fp):

Herr talman! Låt mig inledningsvis tacka för svaret.

Vi lever i en tid när nazismens övergrepp och Förintelsen går från att vara ett minne hos levande människor till att bli historia. Den dagen som det inte längre finns någon som kan rapportera om helvetet i koncentrationslägren eller förintelselägren blir det också lättare att i efterhand skriva om historien.

Sverige har gjort en hel del insatser för att uppmärksamma nazismens brott, i synnerhet under statsminister Göran Perssons ledning. Men under lång tid var det i Sverige svårt att fundera över vad vi själva gjorde för fel. Hur tyskvänliga var vi i Sverige? Vi har levt i en tro i det här landet att neutraliteten, som var ett effektivt sätt att hålla oss undan från krig, också var det moraliskt riktiga. Alla vi – också justitieministern själv – som är födda på 60-, 70- och 80-talen har fått lära oss i skolan att Sverige var den goda kraften som stod neutral mellan onskans makter. Så var det ju inte riktigt. Vi stod neutrala och var alliansfria därefter för att slippa hamna i krig, men man kan inte säga att det var godheten personifierad. Att stå utanför ett krig mellan nazism och demokrati eller mellan kalla krigets kommunism och demokrati är inte något vi ska vara stolta över.

Trots detta har Göran Persson tagit ett par intressanta initiativ, som jag var inne på, i synnerhet Förintelsekonferensen i Stockholm och de efterföljande forskningsprojekt som nu de senaste månaderna har kommit fram med en hel del om hur Sverige och svenskar agerade under andra världskriget.

I den avslutade deklARATIONEN från Förintelsekonferensen år 2000 sägs det så här: Vi delar åtagandet att sprida ljus över de mörka fläckar som

ännu finns i Förintelsens historia. Vi kommer att vidta alla nödvändiga åtgärder för att underlätta öppnandet av arkiv för att säkerställa att alla dokument som har samband med Förintelsen görs tillgängliga för forskare.

Man talar alltså om alla nödvändiga åtgärder.

Nu rapporterar de som forskar om nazism i Sverige och Sveriges koppling till Tyskland att de möts av extremt långa väntetider när de forskar. De möts av att arkivförteckningar saknas hos Säkerhetspolisen, och de möts av att de militära arkiven inte har öppnats. Deras slutsats är att detta drastiskt sänker kvaliteten på deras forskningsarbete och försvårar deras sökande efter kunskap.

Man säger också att svensk praxis avviker på ett negativt sätt. Vi är väldigt stolta över vår offentlighetsprincip i Sverige, men just på det här området är det svårare för forskare att få tillgång till material om vad svenskar och svenska myndigheter gjorde under andra världskriget än vad det är för till exempel forskare i Baltikum eller i andra länder.

Det är alldeles uppenbart att Sverige inte har uppfyllt åtagandet från Förintelsekonferensen. Alla nödvändiga åtgärder har inte vidtagits. Till och med de som på regeringens uppdrag ägnar sig åt att forska och söka kunskap om nazismen säger själva att de inte kan få fram den forskning-
en och den kunskapen på grund av bristande politisk vilja.

Vad är det för forskning och kunskap vi inte får? Det handlar om forskning om krigsförbrytare som Sverige gav en fristad efter andra världskriget. Såvitt i dag är känt har vi bara skickat en krigsförbrytare tillbaka till rättegång. Det handlar om forskning om den svenska nazismen efter 1945. Det handlar om forskning om nazism i officerskåren och polisen. Det handlar om vad vi visste om Förintelsen genom Försvarets radioanstalt. När visste Sverige om de övergrepp som skedde?

Nu är det sex år sedan löftet från Förintelsekonferensen gavs. Då svarar justitieminister Thomas Bodström: Vi ska beslutsamt fortsätta arbetet med att underlätta tillgängligheten till alla dokument. Sex år efter konferensen säger justitieministern att han ska analysera en utredning.

Jag har två konkreta frågor till justitieministern. Har Sverige uppfyllt sitt åtagande från Förintelsekonferensen? Är Thomas Bodström beredd att verka för att uppfylla de krav som forskarsamhället ställer, bland annat en kortare sekretesstid, när det gäller att komma fram till kunskap om vad som skedde under nazismen?

Anf. 24 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag tror inte att det finns någon skillnad på Erik Ullenhags och mitt intresse av att forskningen ska kunna ta del av så mycket som möjligt när det gäller Sveriges agerande under nazitiden. Jag kan säga att det nog finns många inom den svenska högern som bör vara väldigt oroliga för kopplingen med nazismen. Det var där kopplingarna fanns. Sedan finns det också all anledning att se hur olika myndigheter i Sverige har agerat i frågor.

Men det är alldeles felaktigt att ingenting har skett, som Erik Ullenhag säger. Erik Ullenhag verkar tillhöra dem som först kommer med ett påstående och sedan argumenterar mot det påståndet. Det påståndet är att ingenting har gjorts. Det är fel. Det vet du ju om själv. Det har gjorts lagändringar 2003 precis på det sätt som utlovades för att man ska kunna

få ta del av arkiven. Hur kan man stå och säga att ingenting har skett och att det bara har initierats en utredning? Det är en lagändring.

Därutöver har det också initierats ett arbete när det gäller försvarets del, och det arbetet påbörjades – och nu upprepar jag det för att vi inte ska behöva höra igen att ingenting har skett – den 1 januari 2004. Därefter har det arbetet fortsatt att beredas.

Vi arbetar vidare. Vi har gjort många av de saker som har sagts, och vi arbetar vidare med de delar som återstår. Det finns ingen skillnad i intresse mellan Erik Ullenhag och mig när det gäller att forskningen ska få så stor hjälp som möjligt för att kunna bedriva ett effektivt och bra arbete.

Anf. 25 ERIK ULLENHAG (fp):

Herr talman! Det var ett intressant inlägg från justitieministern. Det har skett en massa. Ja, det är det som står i den interpellation jag har ställt till justitieministern som justitieministern nu upprepar. Jag tvingas att upprepa vad Sverige har förbundit sig till vid den konferens som Sverige bjöd in till i Stockholm, nämligen att man ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att underlätta öppnandet av arkiv.

Det är sant att det har skett en lagändring. Det är sant att det för sex år sedan i samband med det arbetet tillsattes en utredning för att se hur man skulle gå vidare. Men nu säger ju forskarsamhället, de som försöker att utreda vad som skedde under nazismen, bland annat i ett brev till Thomas Bodström att det finns ett bristande politiskt intresse som ligger bakom att man inte kan söka den här kunskapen. Då är frågan: Har man vidtagit alla nödvändiga åtgärder? På den frågan kan svaret inte bli något annat än nej. Även om det skedde en del i början direkt efter konferensen är det faktiskt, med förlov sagt, ganska svagt att säga att vi beslutsamt ska agera vidare och titta på en utredning som vi tillsatte för sex år sedan.

Här finns det också ett bekymmer, och det är ganska symtomatiskt för hur Sverige agerar periodvis under socialdemokratiska regeringar. Vi pekar ut att det är viktigt att söka kunskap. Under konferensen satte sig statsminister Göran Persson på ganska höga hästar och berättade att alla andra skulle söka kunskap om vad som har skett i deras länder. Sedan kör vi i gång ett kort arbete, och sedan händer inte så där jättemycket.

Varför är det här viktigt? Jo, det är viktigt för att om vi på allvar ska lära oss någonting av historien måste vi lära av de misstag som har begåtts i Sverige. Det är viktigt att söka kunskap om vad tyskar har gjort. Det är viktigt att söka kunskap om vad som har skett i andra länder. Men vad var det som gjorde att vi i Sverige var tyskvänliga? Vad var det som gjorde att det fattades beslut som innebar att sannolikt bara en enda krigsförbrytare har återsänts till rättvisa och rättegång, något som justitieministern normalt sett brukar tycka är viktigt? Vad var det som gjorde att vi tillät tyska soldater att åka genom Sverige? Visste vi saker om vad som skedde tidigare eller inte? Alla dessa frågor kan vi söka kanske inte hela svaret på, men en större del av svaret om Thomas Bodström och regeringen vidtar ett antal åtgärder för att öppna arkiven.

Det är det forskarna säger. Forskarna är inte nöjda med den lagändring du hänvisar till. I brevet har de också tagit upp lagändringen och sagt att det var ett steg i rätt riktning, men de kommer fortfarande inte in i militärens underrättelsetjänsts arkiv. De vet fortfarande inte om FRA i

tid visste vad som skedde i Förintelsen. De har fortfarande väntetider på upp till ett år för att få ut uppgifter från Säpo därför att man saknar resurser att bistå forskarvärlden. Så ser verkligheten ut. Det är svagt att i det läget raljera över att det ifrågasätts att regeringen har gjort för lite.

Det är inte jag som säger att det är ett bristande politiskt intresse. Det är ett antal ledande historiker i Sverige som försöker söka sanningen om vad Sverige gjorde under nazismen. De säger att det finns ett bristande politiskt intresse som gör att vi inte får fram den sanningen. Har de fel? Det är de som säger att det behövs en kortare sekretesstid och åtgärder för att öppna Musts och FRA:s arkiv. Har de fel? Det är inte jag som har hittat på det här, justitieministern.

Sedan finns det en springande fråga. Det är viktigt att Sverige uppfyller sina internationella åtaganden. Vad är Thomas Bodströms och regeringens åsikt? Har vi uppfyllt slutdeklarationen från Förintelsekonferensen 2000? Har vi vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att öppna arkiven för att sprida ljus över historien? Blir svaret ja kan vi ägna oss åt en juridisk tolkning av vad den där deklarationen betydde. Det vore intressant att få svaret sex år efter konferensen som Sverige stod värd för. Har vi uppfyllt åtagandet? Har vi gjort vad vi sade? Har vi genomfört det som Göran Persson för sex år sedan slog på stora trumman för eller inte?

Anf. 26 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Menar du på fullt allvar, Erik Ullenhag, att du tror att alla nödvändiga åtgärder innebär att öppna alla arkiv omedelbart? Då undrar jag om du verkligen är seriös nog för att vi ska kunna ha en ordentlig debatt. Det verkar ju vara det du tror.

Det är klart att det skulle vara rena drömmen för en enskild forskare om vi inte hade någon sekretess över huvud taget. Det vore väl mycket märkligt om regering och riksdag lämnade över ansvaret och sade att här vill en forskare ha det på ett visst sätt och då måste vi göra så. Det kan väl inte vara en enskild forskare som ska styra den avvägning som måste göras när det gäller om vissa uppgifter ska vara sekretessbelagda eller inte. Det sätt som det här tolkas på kan ju inte innebära något annat än att alla arkiv omedelbart ska öppnas. Och Erik Ullenhag kan väl ändå inte tro att det var det som var meningen? I så fall behöver vi inte ha sekretessbestämmelser över huvud taget. Då tycker jag att Erik Ullenhag ska motionera i riksdagen om att man ska ta bort sekretessbestämmelserna. Jag har inte sett någon sådan motion.

Vi ska underlätta för forskningen men också göra den avvägning som behövs för integritetsaspekter och för myndigheternas arbete. På det stadiet har vi nu gjort de förändringar som jag talade om, nämligen när det gäller Säpos arkiv. Arbetet har påbörjats, och det pågår fortfarande när det gäller försvarets del. Nu har jag sagt det tre gånger, och jag kan säga det en fjärde gång i mitt avslutande inlägg. Men den avvägningen måste regering och riksdag göra. Det kan inte en enskild forskare göra. En enskild forskare ska naturligtvis brinna för sitt arbete. Vi kan inte begära att man ska göra den avvägning som vi själva måste göra.

Vi har exempel på att en enskild forskare har begärt uppgifter om 10 000 personer från Säkerhetspolisen. Då tar det lite tid. Vi ska inte tala om för forskaren att man inte får det, men man får kanske finna sig i att det tar en viss tid att få uppgifter om 10 000 människor och att det kanske

innebär att också andra forskare blir något lidande eftersom det tar tid att få fram 10 000 personer.

Det arbete som finns hos Säpo gör man alltså så gott man kan. Man har också fått ökade resurser. Det känner säkert Erik Ullenhag till. De kommer att fortsätta att bedriva det här arbetet. Men vi måste göra den balans som behövs för att ta hänsyn till alla intressen, inte bara någon enskild forskare. Erik Ullenhag gör det väldigt lätt för sig när han fråntar allt ansvar från regering och riksdag och säger att nu begär forskarna en sak och då ska vi omedelbart tillmötesgå dem. Då tycker jag att bästa sättet är att öppna alla register, att ta bort alla sekretessbestämmelser. Det skulle vara rena drömmen för alla forskare i Sverige. Men då har vi också gjort det väldigt enkelt för oss. Så ansvarslös vill i alla fall inte jag vara.

Anf. 27 ERIK ULLENHAG (fp):

Herr talman! Jag har ställt en fråga två gånger. Jag ställer den en tredje gång. Har Sverige uppfyllt sitt åtagande från Förintelsekonferensen 2000 eller inte? Har Sverige vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att se till att vi kan sprida ljus över Sveriges medverkan vid nazismen och svenskars och svenska myndigheters agerande under den tiden?

Thomas Bodström har ett intressant förhållande till tid. Man har en konferens i Stockholm år 2000. År 2006 på försommaren står vi och debatterar i riksdagen om huruvida Sverige har vidtagit de åtgärder man lovade på konferensen i Stockholm. Då säger Thomas Bodström: Erik Ullenhag kräver att det skulle ha skett omedelbart.

Det har jag inte sagt. Det är inte 2001. Det är inte år 2000. Det är 2006. Då blir den intressanta frågan: Hur lång tid tar det? Om justitieministern uppfattar sex år som att det är omedelbart, ska vi då vänta 10, 15 eller 20 år innan vi får svaret?

Justitieministern raljerar i sitt svar om att en enskild forskare har krävt det. Det är fler forskare som har tagit upp frågan, det är fler forskare som jag har varit i kontakt med, det är fler forskare som har varit i kontakt med Regeringskansliet. Det handlar inte om en enskild forskare. Det är heller inte vilka forskare som helst. Det är de som är satta att sprida ljus över hur Sverige agerade under andra världskriget. Det är de människor som är satta att granska ifall vi gjorde oss skyldiga och på vilket sätt vi gjorde oss skyldiga till medlöperi med nazismen. Det är de människorna som har slagit larm. Det borde oroa justitieministern en smula mer än att han säger att en enskild forskare begär ut alldeles för mycket uppgifter så det har inte Säpo tid med.

Sanningen är väl den, herr talman, att statsministern var väldigt kraftfull till att börja med. Det hände väldigt mycket 2001. Det står i min interpellation. Jag upprepar det gärna här. Men sedan har det hänt alldeles för lite. Nu är det beslut om att man ska analysera en utredning som tillsattes för sex år sedan.

En fjärde och sista gång hoppas jag få svar. Har Sverige uppfyllt sina åtaganden från Förintelsekonferensen 2000 eller inte?

Anf. 28 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Nu återföll Erik Ullenhag i det tidigare att ingenting har skett. Jag får faktiskt i mitt sista inlägg återigen upprepa det jag har sagt. Arbetet påbörjades direkt, precis som statsministern sade, och det ledde fram till en lagändring 2003. Det var det arbetet. Det har alltså hänt en hel del, till och med en lagändring. Därefter initierades ett nytt arbete 2004, inte 2000 som Erik Ullenhag säger utan 2004. Det arbetet pågår fortfarande och ska just ta hänsyn till den balans som finns. Om vi ska ha fortsatta debatter i det här är det lättare om vi har samma kartor från början och man inte försöker förvränga fakta till att ingenting har skett och att det initierades en utredning 2000 när det var 2004. Däremellan finns en lagändring. Det blir lite enklare om vi inte försöker förvanska sanningen.

Det här arbetet är synnerligen viktigt för forskare. Det är klart att vi också driver på det, precis som statsministern sade och precis som vi har gjort med de lagändringar som jag nu har nämnt vid fyra tillfällen och det fortsatta arbetet. Det ska fortsätta, men vi ska vara medvetna om att det inte är så lätt som att bara öppna arkiv. Vi ska fortsätta med den svåra avvägning som det handlar om för enskilda personer och deras anhörigas intressen och för hur myndigheterna ska kunna fortsätta sitt arbete utan att det blir lidande. Mot detta står den utomordentligt viktiga forskningen för att klargöra Sveriges förhållanden.

Jag är oerhört intresserad av att se kopplingen mellan den svenska högern och nazismen. Om det är någon som gärna vill att det här arbetet ska kunna fortsätta är det jag. Det kan jag försäkra.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2005/06:367 om inrättande av polisexam- men

Anf. 29 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Yvonne Andersson har frågat mig om vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att Linköpings universitet ska kunna inrätta en akademisk polisutbildning.

Det är viktigt att polisutbildningen utvecklas i takt med förändringarna i samhället. Därför beslutade regeringen den 26 januari 2006 om kommittédirektiv till en utredning om en ny polisutbildning. Utredaren ska bland annat lämna förslag på hur polisutbildningen helt eller delvis kan omvandlas till en högskoleutbildning. I uppdraget ingår också att analysera vilka konsekvenser de regler som gäller för högskoleutbildning medför för polisutbildningen, polisverksamheten i stort och för studenterna vid polisutbildningen. Utredaren ska även överväga hur en övergång till en högskoleutbildning påverkar förutsättningarna att bestämma var polisutbildningen ska vara lokaliserad och på vilka orter polisutbildningen bör finnas i framtiden. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2007.

Det är viktigt att utredningen får arbeta förutsättningslöst, och jag inväntar därför de överväganden och förslag som läggs fram innan jag tar ställning i frågor kring den framtida polisutbildningen.

Anf. 30 YVONNE ANDERSSON (kd):

Herr talman! Jag måste faktiskt medge till ministern att jag inte kände till att utredningen var på gång när jag skrev interpellationen. Så blev det så olyckligt att jag inte kunde ta emot svaret och lämnade in interpellationen igen.

Jag är glad för svaret att det finns en utredning på gång. Eller kanske är jag inte glad för det. Jag är glad för att ni vill göra något, att tankarna har gått åt det här hållet, men jag tycker att utredningen är onödig. Den enda myndighetsutbildning som finns i Sverige är ju just nu, vad jag förstår, polisutbildningen. Att den är tvåårig är en status som ingen annan utbildning inom människovårdande områden har kvar. På det viset tycker jag att polisutbildningen är omodern. Det finns inte möjligheter att dra nytta av högskolepoäng. Det finns inte möjlighet att komma vidare till forskningen som utbildningen ser ut i dag.

När nu Resurscentrum för brottsprevention och brottsbekämpning invides vid Linköpings universitet var jag faktiskt jättenyfiken. Det är mitt universitet; det är jag helt klar över. Då blir man kanske ännu mer intresserad av att det finns så många möjligheter att ta vara på om man kanske redan nu kunde starta en försöksutbildning för akademiskt kunniga poliser som har möjlighet att gå vidare till andra yrken, möjlighet att nå forskning och så vidare. Vi skulle få kvalitet och tyngd i polisutbildningen och i poliskårens professionalism, tror jag, genom att åstadkomma detta. Vi vet att i Norge har utbildningen varit akademisk i 15 år och haft den statusen. Det har visat sig vara väldigt bra. Många av de poliser som vi arbetar tillsammans med i våra grannländer har ju just akademisk utbildning.

Min fråga till ministern är alltså: Är det verkligen klokt att hålla fast vid att man utreder möjligheterna till delvis akademisk utbildning? Är det klokt att hålla fast vid att låta en utredning pågå? Det är i alla fall ett års utredning. Med de apparater som vi har i processen kommer det att ta tre, fyra eller fem år innan vi har inrättat en utbildning.

Jag skulle vilja skynda på detta lite. Vore det inte rimligt att göra ett pilotprojekt i Linköping, ge dem i uppdrag att ta vara på de resurser som nu aktualiserats och bygga upp en akademisk utbildning för poliser?

Anf. 31 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Vi verkar vara helt överens om att det här ska vara en akademisk utbildning i framtiden. Det finns delar som kan diskuteras, som inte är så akademiska – vapenträning, bilkörning och så vidare. För min del har jag inget problem med det, men jag tycker ändå att det är viktigt att man gör ett ordentligt arbete.

Sedan finns det mängder av frågor som måste utredas ordentligt, inte minst för att konstatera vilka lagändringar och förordningsändringar som kan behövas. Detta arbete är just till för att vi snabbt ska kunna göra de förändringar som behövs.

Det är hög tid att ändra polisutbildningen. Om drygt ett halvår, den sista januari 2007, ska detta vara klart. Vi har stora förväntningar på att

Agneta Stark, som leder det här arbetet, ska få fram ett mycket bra resultat. Men det är alltså en mängd olika frågor där vi behöver få konkreta förslag på hur vi kan se till att detta kommer på plats. Det skulle vara fullständigt omöjligt att göra de här förändringarna utan något underlag. Man måste ha underlag för dessa liksom andra förordnings- och lagändringar, och detta är det allra snabbaste sättet.

Problemet för Yvonne Andersson är inte vår inställning. Jag tror att vi är helt överens. Problemet för Yvonne Andersson är att andra delar av alliansen är emot detta. I vart fall representanter för Moderaterna har direkt tagit avstånd från det. Jag tror alltså inte att problemen ligger på vår sida. Vi är helt inställda på det här arbetet. Man måste trots allt ha ett underlag för lagändringar. Jag tror att det är splittringen inom alliansen som är problemet.

Återkom gärna när det finns ett enigt förslag från alliansen. Risken är dock, om alliansen skulle vinna, att detta inte blir verklighet. Enda garanten för att vi kommer att kunna utveckla polisutbildningen på det här sättet är faktiskt att valet går på rätt sätt för vår sida den 17 september i år.

Anf. 32 YVONNE ANDERSSON (kd):

Herr talman! Jag har inte orienterat mig så tydligt om vad allianspartierna tycker i den här frågan. Men när nu ministern är så handlingskraftig att han har tillsatt en utredare i frågan om att göra utbildningen akademisk – alldeles oavsett är det nämligen min absoluta övertygelse att polisutbildningen, för att öka såväl statusen för yrket som möjligheterna att bredda verksamheten och dra nytta av kunskaper i forskning och kriminalvård, borde akademiseras – skulle min önskan vara att ministern också var så handlingskraftig att han kunde säga till utredaren att jobba i riktning mot att den blir akademisk.

Även i andra yrkesutbildningar – de jag känner till väldigt väl är lärarutbildningarna – finns det moment som man skulle kunna likna vid bilkörning och som inte är akademiska till sin karaktär. Men kunskapen om dem är akademisk, så därför är det inget konstigt att integrera dem i den vanliga utbildningen.

Det är också jätteviktigt att lärosätena runtom i landet gör sig beredda att samla ihop denna kunskap. Som jag sade har ett centrum bildats i Linköping, och där finns väldigt mycket resurser och en beredskap att ta till sig detta. Vi har dock väldigt mycket forskning och annan kunskap också i Växjö och vid andra lärosäten som man skulle kunna fokusera och snabbt ta i bruk när man ska bygga upp en sådan här utbildning.

Likväl känner jag – jag har haft anledning att prata med en del inom kåren – att utbildningen i dag är förlegad i relation till det arbete och den kvalitet på insatserna som vi kräver av poliserna. Därför tycker jag att detta hastar. Ändå därför gärna utredningens direktiv till inriktning mot en akademisk utbildning!

Anf. 33 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Även på denna punkt kan jag tillmötesgå Yvonne Anderssons begäran. Vi arbetar redan i den riktningen. Det är inte fråga om att utreda om det ska vara en akademisk utbildning, utan vi ska ha ett konkret förslag.

Däremot kan det ju när man gör ett sådant utredningsarbete dyka upp hinder på vägen. Det jag absolut inte vill är att det ska vara så snäva direktiv att man i januari säger: Här kommer förslaget, men det går inte att genomföra därför att vissa delar kanske inte ska vara där. Det vore djupt olyckligt, för då måste man tillsätta en utredning igen. Vi har gjort det misstaget – jag tror att det är oundvikligt att man gör det någon gång – men den här gången är vi så angelägna om att få fram konkreta förslag att vi arbetar i flera olika riktningar samtidigt.

Vi är absolut inriktade på att detta ska bli en akademisk utbildning. Vi tänker dock inte hamna i den situationen, om det nu skulle finnas något hinder som jag inte känner till, att i januari 2007 få den information och då behöva säga: Jaha, då måste vi börja om igen. Detta är det absolut bästa och snabbaste sättet. Huruvida jag därmed ska anses som handlingskraftig eller inte är inte min sak att bedöma. Vi är flera som tycker detta, och det är bra att denna positiva inställning trots allt finns också hos Kristdemokraterna.

Det går som sagt inte att göra detta på ett bättre och snabbare sätt om vi ska ha inte bara en akademisk utbildning utan också en bra akademisk utbildning. Vi ska ha ett så bra underlag att det kan leda fram till de förändringar som behöver göras i lagstiftningen eller förordningen.

Anf. 34 YVONNE ANDERSSON (kd):

Herr talman! Tack, ministern! Det tycker jag var klarläggande. Jag har ingen anledning att betvivla att direktiven är bra skrivna – jag har faktiskt inte tittat på dem – men jag blev väldigt glad över att få veta att de var med inriktning mot akademisk utbildning.

Så här i sista inlägget får man väl dessutom skicka med en liten önskelista. En önskan är att kriminalvårdarnas situation också på något sätt ska omfattas av tänket. De behöver också rejält med bra kunskaper för att kunna hjälpa människor så att de inte återfaller i brott, tycker jag, och där är utbildning ett väldigt bra verktyg.

Tack för svaret!

Anf. 35 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! När det gäller förändringar inom kriminalvårdens utbildning diskuterade jag detta med Seko för bara två veckor sedan. Detta finns dock inte med i det här arbetet. Det är trots allt skillnad på en polisens arbete och en person som jobbar inom kriminalvården. Också här är vi dock överens: Detta måste absolut utvecklas.

Jag tror, nu när kriminalvården har fått dessa resursförstärkningar och man gör de stora förändringar som nu sker, att det finns utrymme för att kunna satsa ännu mer på de enskilda vårdarnas utbildning och kompetens över huvud taget. Det är en oerhört viktig del i arbetet för kriminalvården och för att minska brottsligheten i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 36 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Herr talman! Annika Qarlsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att hundägare ska ges möjlighet att skydda sin hund från rovdjursangrepp.

Rätten att döda rovdjur som anfaller tamdjur regleras i 28 § jaktförordningen (1987:905). Bestämmelsen ger ägare eller vårdare av bland annat hund rätt att döda björn, varg, järv eller lo utan tillstånd av myndighet i omedelbar anslutning till att rovdjuret angripit och dödat eller skadat tamdjur om det finns skälig anledning att befara ett nytt angrepp. En förutsättning är dock att det inte gått att avvärja det befarade angreppet genom att skrämma bort rovdjuret.

För mig som jordbruksminister är det en viktig uppgift att se till att de som lever på landsbygden och som driver verksamhet där ska kunna göra detta med goda förutsättningar. Rovdjurspolitiken ska, utan att äventyra det långsiktiga bevarandet av våra rovdjur, utformas med respekt för detta. Hänsyn måste alltså tas såväl till tamdjursägare och jägare som till bevarandet av de rovdjursarter som förekommer i Sverige.

Det är viktigt att de som bor och arbetar i de områden där de stora rovdjuren finns kan känna sig trygga. För att förbättra samexistensen mellan människor och stora rovdjur har regeringen ändrat jaktförordningen så att det från den 1 mars är tillåtet att döda rovdjur inom inhägnat område om det finns skälig anledning att befara att rovdjuret angriper tamdjuren. Regeringen har vidare i vårpropositionen presenterat ett särskilt ”rovdjurspaket” i vilket det i år och nästa år ska satsas 30 miljoner kronor. Det är främst två åtgärder som rör hundar som är aktuella, en försöksverksamhet med rovdjursakutgrupper vid länsstyrelser och ett uppdrag till Viltskadecenter om att intensifiera arbetet med att ta fram skadeförebyggande åtgärder.

Försöksverksamheten inrättas i Dalarnas och Värmlands län med rovdjursakutgrupper på länsstyrelserna som snabbt ska kunna rycka ut vid rovdjursangrepp eller vid problem med rovdjur som uppehåller sig nära tamdjur eller människors hus. Gruppen ska ledas av en tjänsteman från länsstyrelsen, och den ska också ha kontakt med lokala intressegrupper. Avsikten är att gruppen snabbt ska kunna ta hand om och ge information om ersättningsfrågor och lämpliga skadeförebyggande åtgärder. Gruppen ska dessutom medverka till att det vid behov skyndsamt görs en förfrågan till Naturvårdsverket om det gäller skydds jakt på en varg som ställer till problem.

Viltskadecenter får i uppdrag att genom ett treårigt program intensifiera åtgärderna med att utveckla skadeförebyggande åtgärder med syfte att hindra oönskade möten mellan vargar och hundar. När det gäller hundar kan det exempelvis vara fråga om att fortsätta försöken med att dressera hundar att inte följa spår efter varg, pinglor eller utveckla särskilda GPS-halsband.

*Svar på
interpellationer*

Jag vill också peka på att regeringen nyligen tillkallat en utredare för att se över effekterna av rovdjursstammarnas utveckling. I uppdraget ingår att redovisa och analysera utvecklingen av rovdjursstammarna, redovisa hur bland annat sociala och ekonomiska problem och konflikter hanteras och hur de förändras samt vidareutveckla formerna för samverkan mellan olika intressenter och utökat regionalt och lokalt inflytande beträffande rovdjursfrågor. Det ter sig naturligt att problemet med möten mellan hund och rovdjur också behandlas i det sammanhanget.

Regeringen har således i år vidtagit flera åtgärder som ska göra det möjligt för hundägare att ta ett större ansvar för sitt djur, och arbetet fortsätter bland annat inom ramen för Rovdjursutredningen.

Anf. 37 ANNIKA QARLSSON (c):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, Ann-Christin Nykvist. Efter att jag skrev interpellationen har regeringen också slagit fast en viss förändring som man aviserade den 1 april, vilket ledde till att mer än en person ringde hem till mig och sade: Det här måste väl ändå vara ett aprilskämt. Tyvärr var inte det fallet.

Det är inte helt enkelt att försöka debattera den här frågan eftersom jag känner att vi står så enormt långt ifrån varandra och att det ibland saknas en förståelse. Jag kan bli väldigt frustrerad när jag försöker läsa svaret och ser att man ändå använder sig av sådana ord som att man utformar det här med respekt för landsbygdens folk och dem som har djur eller jakthundar och så vidare. Jag tycker att man har missat det, speciellt i det förslag som man lade fram senast.

Det som också finns i det här är att ministern tillsammans med parti-sekreteraren gick ut i en artikel och gav sken av att man faktiskt var på väg att lyssna på de synpunkter som fanns runtom i landet i och med den uppgörelse som kom om att ytterligare pengar ska satsas på att utbilda hundar till att bli vargrena, på bitsäkra västar och på pinglor. Någonstans blir det ett löjets skimmer om man utgår från de krav som ändå har ställts från ägare till tamdjur och hundägare.

Det jag också kan bli bekymrad över är när man hänvisar till en utredning som pågår. Det är jättebra att den har tillsats, men när man tar de steg som man ändå gjorde tillsammans i budgetsammanhang har man visat på i vilken riktning man väljer att gå. Det känns inte som om utredningen har den förutsättning att arbeta som var meningen från början.

Man kan ju fundera över jakthundarna. Det har ju hänt rätt mycket under de senare åren. Jag pratade med en person i morse som sade att 30–40 år tillbaka var det så att jakthundar var något som stod ute i en hundgård och skällde och mer var en del i jakten. Dagens jakthundar är faktiskt familjemedlemmar. Det är inte någonting som bara står ute i en hundgård: det är faktiskt en familjemedlem som man har ett gemensamt intresse i.

Under de senaste åren har det varit i snitt 30 hundar som har tagits av rovdjur. Det handlar om både varg och lo. För 2005 har vi en statistik som säger att närmare 50 hundar har rapporterats in, varav 29 togs av varg och 19 av lo.

Det är klart att det här inte är någon tillfällighet. Ju större stammarna blir, både av lodjur och av varg, desto fler incidenter kommer det självklart att bli. Tittar vi över tid och ser på till exempel vargens tillväxt, som

vi kan se kanske ligger på ca 30 % under åren, är det ju inte några orimliga tal att prata om att vi kanske har mellan 500 och 600 djur inom sju-tio år. Det är klart att har vi 50 hundar på mellan 120 och 150 vargar är det kanske 120 hundar vi pratar om inom en snar framtid.

Det jag skulle vilja ha svar på i den första delen är om rovdjurspolitiken var en av punkterna som ingick i 121-punktsprogrammet som Socialdemokraterna har tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Skulle det gå den här vägen? Jag skulle också vilja veta hur man ser på den artikel där man faktiskt gav tecken på att det var en annan inriktning av den här politiken som man var på väg mot.

Anf. 38 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Herr talman! Ett löjets skimmer, säger Annika Qarlsson. Jag blir då mycket tveksam till vad Annika Qarlsson egentligen vill. Annika Qarlsson rabblar upp en massa statistik och liksom antyder vad det här skulle innebära i framtiden, precis som om det inte går att vidta ett antal åtgärder för att skydda hunden. Det handlar inte bara om att i en mycket specifik situation kunna försvara sig med vapen. Det finns andra vägar att gå som är mycket effektiva.

Viltskadecenter och forskaren Jens Karlsson har nyligen presenterat en mycket intressant utredning. Det är en utredning som jag tar till mig därför att där finns slutsatser om vad det skulle innebära om man vidgade möjligheten för den som har en jakthund att gå längre när det gäller att försvara sin hund.

Men vad som också står i den här rapporten är att om syftet är att avvärja ett angrepp så är inte en ändring i lagstiftningen någonting som behöver prioriteras. Vid varje tillfälle som man har försökt att skrämma en varg i samband med den här typen av händelse har man lyckats skrämma vargen. Det är därför jag tycker att det är oförskämt att säga att de åtgärder som regeringen nu har vidtagit skulle vara ett aprilskämt.

Det är just den typen av situationer som vi satsar på. Vi har gett ett uppdrag till Viltskadecenter att ta fram bättre förebyggande åtgärder så att vi kan skydda hundarna. Det kan vara pinglor eller olika typer av andra åtgärder. Framför allt går det att dressera hundar så att de inte driver på varg, det vill säga göra hundar vargrena. Vi satsar 5 miljoner om året under tre år för att Viltskadecenter ska gå vidare med detta. De andra satsningarna, rovdjursakutgrupper, är till för att man regionalt ska få en ytterligare kanal för att hantera problemen. Man ska då snabbt kunna rycka ut och hjälpa till med problemdjur. Om det behövs kan man löpa linan ut och se till att ett djur som betar sig olämpligt avlivas.

Det här är ett paket som är ägnat att öka förtroendet för rovdjurspolitiken.

Anf. 39 ANNIKA QARLSSON (c):

Fru talman! Frågan om att ha rätt att skydda sin hund med vapen är lite spännande. Jens Karlsson bedömer att det vore rimligt att det kostar livet för två till fyra vargar i dagens situation. Han tror till och med att det är en överskattning. Det är i så fall märkligt om inte den delen kan antas. Det är inte fråga om att det skulle vara till stor glädje för mig eller andra att skjuta varg. Däremot handlar det om att ge verktyget och sända den signalen.

Jag har i tidigare frågeutbyte i höstas med ministern diskuterat vilken lagstiftning som står över den andra. Det är fråga om djurskyddslagen och rovdjurslagstiftningen. Jag fick till svar efter ett par vändor – det kom inte till uttryck i första vändan utan först i andra vändan – att rovdjurslagstiftningen står över djurskyddslagen. Där någonstans blir det en underlig signal till dem som håller djur, det vill säga att det finns två lagstiftningar att rätta sig efter. Det är likadant här. Om man är djurägare måste man ha den delen med sig.

Jag vill framföra en del kommentarer jag har fått höra. Vi har en regering som på flera områden har gått den vägen att djur som hålls av människor ska ha rätt till sina naturliga betingelser, till exempel minkar. Även djurskyddsmyndigheter har talat sig varma för att småfisk inte ska behöva vara bete på fisketurerna. Men den här biten slår också tillbaka på hundars naturliga beteende. Det är bara de som ska dresseras i detta. Det här är märkligt. Här används elhalsband, vilket inte får användas i annan djurhållning. Men här går det tydligen att användas mot jakthundar. Bekymret är att det inte är så trovärdigt.

Jag har fått veta att i fråga om 100 hundar har vargen i 90 % av fallen sökt hunden. Då är vi inte behjälpta av att ha kurser för jakthundar. Vi ser också en utveckling mot att välja att inte skaffa hund. I Värmland har antalet sjunkit drastiskt på bara något år. Man vill inte utsätta en familjemedlem för risken att tas av vargen.

I USA har en forskare studerat vargen närmare. Det gäller naturligtvis varg där och inte varg här. Jag vågar inte helt svara för att det är siffror som skulle stämma för svenska förhållanden. Han säger att det finns tre kategorier av varg. Det finns de som lever djupt in i skogen och som har vilda djur som basföda. De ger sig på hundar endast om de känner sig hotade av dem. 20 % av vargarna håller sig till vilt och ger sig emellanåt på tamboskap. Sedan är det ungefär en femtedel som dels lever i familjegrupper, dels specialiserar sig på att ta hundar. Hans slutsats är att en vargstam ska hållas skygg. Då får man en acceptabel och accepterad vargstam i Sverige. Det får vi inte med hjälp av kurser för hundar eller genom att sätta på dem pinglor.

Anf. 40 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Annika Qarlsson behöver inte vända sig till USA för att hitta ett bra underlag när det gäller våra stora rovdjur i de svenska skogarna och när det gäller vargen. Viltskadecenter har gjort flera mycket intressanta studier, och man har studerat den skandinaviska vargstammen. Man konstaterar att vargens bytesdjur är framför allt de vilda djuren. Det är rådjur och älg. Man bedömer också att de vilda djuren räcker för en spridning av vargen i Sverige i de naturliga utbredningsområdena.

När vargen angriper tamdjur är det till 95 % får och nöt. Därför är jag glad över att från och med den 1 mars i år gäller en ändrad paragraf i jaktförordningen, 28 §. Den ger tamdjursägare större möjligheter att skydda sin boskap.

Det är synd att Annika Qarlsson förringar möjligheten att med hjälp av pinglor och annat skrämja bort det vilda djuret. Här finns ett utrymme för att arbeta förebyggande och utveckla åtgärderna. Det som för närvarande är mest intressant är de vargfria hundarna. Man vet att det går att dressera djuret på ett sådant sätt att djuret inte driver på vargen. Dess-

utom skulle hunden kunna uppmärksamma hundföraren på att det finns varg i närheten, och man kan därigenom avbryta jakten.

Siffrorna om när rätten att skydda sin hund genom att skjuta vargen kan användas som ett verktyg gäller en utredning som Viltskadecenter gjorde om den skandinaviska vargen. Det var en ganska lång period från slutet av 90-talet till 2005. Av totalt 152 angrepp som studerades var det i 17 fall som man skulle ha haft nytta av att använda möjligheten att försvara sin hund med vapen. Det är i det sammanhanget som forskarna drar den intressanta slutsatsen – det vill jag medge – att det skulle innebära att ungefär två till fyra vargar varje år skulle få sätta livet till. Det bedöms inte påverka populationen. Men i samma andetag säger man i utredningen att om syftet är att avvärja ett angrepp är inte en ändring av lagstiftningen en prioriterad fråga eftersom det är effektivt att skrämra rovdjuret.

Jag hoppas att Annika Qarllsson står bakom vår djurskyddslagstiftning som säger att djur ska ha rätt till att utöva ett naturligt beteende, inte utsättas för onödigt lidande och hållas väl.

Anf. 41 ANNIKA QARLSSON (c):

Fru talman! Det är precis det jag gör, och jag tycker att det gäller även jakthundar. Problemet är att de tydligen inte innefattas i de här diskussionerna.

Om man nu har kommit fram till att det inte handlar om så många fall, varför finns inte det då med som en del i paketet? Vad är man rädd för? Man gick ut så tydligt och stort i en debattartikel och försökte låtsas som att man nu lyssnar, hör och vet hur alla har det.

Någonstans finns den frustration som man lever och bor i. Man ser att 25–30 miljoner kan läggas ut på dessa bitar – men ingen lyssnar.

Det här är en demokratisk fråga, som tyvärr inte landar bara på jordbruksministern utan på en politik som rör hela frågan. Förslaget blir en del i en ytterligare polarisering mellan stad och land.

Ändringen av 28 § skulle jag gärna vilja ha ytterligare förtydligande av. Socialdemokraternas gruppledare har gjort gällande att den förändring som skedde den 1 mars, som var ett steg i rätt riktning och som vi välkomnar, också skulle leda till att man skulle ha rätt att skydda djur även utanför hägn utan att det varit ett direkt angrepp. Det kan vara intressant att höra.

Och jag har fortfarande inte heller fått någon kommentar om detta att det inom sju åtta år finns kanske 500–600 vargar och att det kanske handlar om 120 hundar. Vad finns det för tankar kring det, eller är det bara mandatperioden som vi pratar om?

Anf. 42 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Det här med statistik är ju alltid svårt, och Annika Qarllsson pratar om 500–600 vargar. Man kan väl känna en oro för att genetiken i vår vargpopulation är sådan att det kan vara svårt att komma upp till sådana nivåer. Det finns ett etappmål på 200 vargar, 20 föryngringar per år, och det ska göras en utvärdering när vi har nått dit.

Jag vill här också framhålla att det är väldigt angeläget att vi utvecklar de förebyggande åtgärderna, för jag hoppas att vi är överens om att det är den allra bästa vägen att gå.

Annika Carlsson måste skilja på det socialdemokratiska partiet och den socialdemokratiska regeringen. Det socialdemokratiska partiet har en jakt- och viltvårdsgrupp. Vi arbetar framför allt med jakt- och viltvårdsfrågor, men vi kommer där in också på rovdjursfrågorna. Det var när den gruppen bildades som det förekom en debattartikel.

Regeringen har tillsatt den särskilde utredaren som ska titta på bland annat frågor kring den regionala och lokala förvaltningen och det regionala och lokala inflytandet.

Viltskadecenter tycker jag har lagt fram en otroligt intressant utredning, där man visar på att den allra bästa vägen är att skrämma ett rovdjur. Men jag är medveten om att skador på hund och risken att min hund ska bli angripen av en varg är ett väldigt allvarligt problem för toleransen av rovdjurspolitiken. Det är därför som jag är mycket engagerad i den här frågan.

Jag hoppas mycket på utredningen, och jag kommer att jobba vidare utifrån de möjligheter jag har inom mitt departement.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2005/06:352 om Pliktverkets regionkontor i Östersund

Anf. 43 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Håkan Larsson har frågat mig vilka avvägningar som regeringen avser att göra när det gäller Pliktverkets verksamhet i framtiden.

Regeringen överlämnade den 22 mars 2006 skrivelsen 2005/06:131 *En ändamålsenlig styrning och förvaltning för försvaret* till riksdagen. Syftet med skrivelsen är just att informera riksdagen om regeringens inriktning avseende den fortsatta omställningen av styrning och förvaltning för försvaret.

I takt med omställningen från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar bör också försvarsförvaltningen minska. Funktionerna för stöd och administration har hittills varit relativt opåverkade, samtidigt som en kraftig minskning har skett av insatsorganisationen. Därför bör en omfördelning av resurser göras – från stöd och administration till operativ verksamhet.

Under de senaste tio åren har utbildningsbehovet av totalförsvarspiktiga minskat med tre fjärdedelar. Av de totalförsvarspiktiga som genomgår mönstring de närmaste åren kommer mindre än var femte person att genomföra tjänstgöring. Det drastiskt minskade behovet av totalförsvarspiktig personal måste återspeglas även i att mönstringsverksamheten rationaliseras.

I skrivelsen har regeringen redovisat hur mönstringsverksamheten bör utvecklas. Inom ramen för dagens system med totalförsvarspikt införts ett stegvis mönstringsförfarande. I första skedet sker ett urval av den manliga delen av åldersklassen. I andra skedet kallas dem som bedöms klara kraven för lång grundutbildning till mönstring. Förändringen bör möjliggöra en överföring av anslaget om ca 100 miljoner kronor från Pliktverket till Försvarsmakten från och med 2008.

Regeringen har genom planeringsanvisningar gett i uppdrag till myndigheterna, däribland Pliktverket, att utreda hur förändringarna ska ge-

nomföras och vilka konsekvenser dessa får. Myndigheternas redovisning kom in den 27 april. Enligt det förslag som Pliktverket lämnat bör den fasta mönstringsverksamheten i Karlstad och Östersund avvecklas.

Enligt dagens bestämmelser bestämmer Pliktverket sin egen organisation. Utgångspunkten bör även fortsättningsvis vara att regeringen inte ska styra Pliktverket i fråga om den interna organisationen, till exempel på vilka orter det i framtiden bör finnas regionkontor. I första hand bör det vara en sak för myndigheten att redovisa förslag till hur verksamheten kan bedrivas så effektivt som möjligt. Därmed inte sagt att skyldigheten att mönstra kommer att skilja sig åt beroende på var man bor i Sverige. Även i fortsättningen kommer det att behövas totalförsvarspiktiga från hela landet. I sina överväganden har myndigheten bland annat att beakta förordningen (2003:595) om regionalt utvecklingsarbete. Av denna förordning framgår att det bör finnas särskilda skäl för att lägga ned statlig verksamhet i stödområde samt den samråds- och undersökningsskyldighet som gäller vid verksamhetsminskningen.

Den redovisning som lämnats av Pliktverket och övriga försvarsmyndigheter kommer nu att analyseras inom Regeringskansliet. Regeringen kommer i samband med budgetpropositionen att återkomma till riksdagen med en redovisning i fråga om hur regeringen anser att anslaget för Pliktverket bör förändras.

Då Håkan Larsson, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav tredje vice talmannen att Annika Qarllsson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 44 ANNIKA QARLSSON (c):

Fru talman! Jag har ju lovat att ta emot svaret för Håkans räkning. Jag passar bara på att knyta ihop med föregående debatt, frågan om vad man kan ha armén till.

I Sovjetunionen, innan dess fall, hade man ungefär 20 000 vargar. Det var alltså armén som höll efter att det inte blev en större stam. Efter Sovjetunionens fall gick den på några år från 20 000 till 45 000 vargar, vilket man nu med ett uttag på 15 000–17 000 vargar om året klarar av att hålla konstant, men man klarar inte av att minska stammen. Det går fort när de väl kommer förbi en viss kritisk massa. Men det var inte det vi skulle prata om, utan vi skulle prata om Pliktverket.

Jag vill tacka försvarsministern för svaret på Håkan Larssons interpellation. Själv har han inte möjlighet att vara här i dag, eftersom han är på ett sedan länge inplanerat besök i Frostviken i norra Jämtland.

Svaret från försvarsministern är tyvärr ganska innehållslöst. Jag ser emellertid en, om än ganska svag, positiv signal i försvarsministerns svar, nämligen hänvisningen till att Pliktverket måste beakta förordningen om regionalt utvecklingsarbete, enligt vilken det måste finnas särskilda skäl för att lägga ned statlig verksamhet i ett stödområde. Jag vill därför fråga försvarsministern om hon ser några särskilda skäl för att lägga ned regionkontoret i Östersund. För min del kan jag inte se några sådana skäl.

Även Pliktverkets generaldirektör Björn Körlof, som har lagt fram det förslag som vi nu diskuterar, hade vid sitt besök i Östersund nyligen svårt att peka på något annat skäl för nedläggning än en marginell ekonomisk

vinst, vilket även det kan diskuteras. Enligt medierna efterlyste han i praktiken en politisk signal för att ompröva sitt förslag om nedläggning. Merkostnaden är hur som helst försumbar. Däremot finns det en rad särskilda skäl för att behålla den väl inarbetade verksamheten i Östersund:

1. Det är oacceptabelt att hela norra Sverige inte ska ha ett enda mönstringskontor. Norrlands yta utgör 67 % av Sveriges yta.
2. Ungdomar från norra Sverige måste behandlas likvärdigt med ungdomar från södra Sverige när det gäller mönstringen. I dag är försvarsviljan och viljan att mönstra starkast i norr och allra starkast i Jämtlands län. En nedläggning av regionkontoret i Östersund skulle få en negativ inverkan på försvarsviljan bland den breda allmänheten.
3. Kunskap och kompetens när det gäller specifika norrlandsförhållanden finns endast vid Norrlandskontoret i Östersund.
4. Mönstringsverksamheten står inför stora förändringar. Enligt planerna ska ett första urval göras via Internet. Om detta system fungerar vet ingen. I det läget blir det mer riskabelt att lägga ned verksamheten vid det enda mönstringskontoret i mellersta och norra Sverige.
5. Pliktverket kan utveckla samarbetet med andra myndigheter när det gäller urval. Det är dessutom absurt att lägga ned en väl fungerande verksamhet i Östersund och flytta sysselsättningen därifrån till Stockholm, samtidigt som andra statliga myndigheter omlokaliseras från Stockholm till Östersund för att något kompensera den tidigare garnisonnedläggningen. Åtminstone hälften av ca 40 kvalificerade arbetstillfällen som i dag finns vid Pliktverket i Östersund måste behållas också av regionalpolitiska skäl. Staten måste skaffa sig en helhetssyn på sin verksamhet och inte ge med den ena handen och ta tillbaka med den andra.

Sammanfattningsvis är det ingen tvekan om att det finns mycket starka särskilda skäl att behålla Pliktverkets regionkontor i Östersund. Jag hoppas att försvarsministern håller med om detta och ger generaldirektören för Pliktverket den politiska signal för att ändra sitt förslag om nedläggning som han faktiskt har efterlyst.

Anf. 45 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Jag kan instämma på en punkt och det är att det gäller att ha en helhetssyn på den här frågan. Helhetssynen handlar om vilka möjligheter som finns att effektivisera mönstringen nu när vi inte ska ha en stor grupp till värnpliktstjänstgöring utan det handlar om att välja ut en mindre grupp. Dessutom har vi möjlighet att nyttja modern teknik som inte har funnits tidigare för att se till att mönstringsförfarandet är rationellt.

Det är det frågan handlar om.

Vi anser att det inte ska gälla några särskilda regler på försvarsområdet. Vi har en helhetssyn på svensk förvaltning, nämligen att den ska bedrivas så effektivt som möjligt. Man ska lösa sina uppgifter och arbeta effektivt.

Om myndigheten klarar av att genomföra urvalsprocessen med hjälp av modern teknik på ett sätt som innebär att vi kan föra över pengar att använda operativt i Försvarsmakten är det en bättre användning.

De myndigheter som hör till försvarsområdet och är stödmyndigheter har inte påverkats särskilt mycket av nedläggningar och förändringar. Det är dags att man med helhetssynen på omställningen av försvaret även kräver att deras processer och arbete ska effektiviseras.

Vem ska då besluta om hur och var den organisation som ska uppfylla riksdagens krav på allmän mönstringsplikt och se till att vi kan ta ut de bäst lämpade organiseras? Det är i dag en uppgift för Pliktverket att tala om det.

Jag tycker att hur organisationen ser ut fortfarande ska vara en uppgift för Pliktverket.

Det som jag, riksdagen och regeringen har anledning att granska mycket noga är om det är möjligt att använda modern teknik när man tar ut de värnpliktiga. Det är den stora och viktiga frågan som lagstiftare och de som ska upprätthålla lagen och se till att detta genomförs i myndigheterna har anledning att granska noga. Det kan finnas osäkerhet om hur snabbt ett sådant tekniktöd kan genomföras och användas. Det är det som generaldirektören ber om en granskning av, inte hur kontoren ser ut och var de ligger i landet.

Anf. 46 ANNIKA QARLSSON (c):

Fru talman! I svaret hittar jag inte några särskilda skäl och ingen signal.

Att bibehålla kontoret i Östersund skulle medföra en marginellt ökad kostnad i förhållande till anslagsramen. Det skulle rädda ett stort antal arbetstillfällen och ge ett mönstringskontor på närmare håll för en majoritet av Sveriges geografiska yta.

Jag fick en hänvisning till helheten när det gäller uppdraget att rekrytera. Det är naturligtvis deras huvudsakliga ansvar. Att det skulle motsäga ett kontor i Östersund får jag inte riktigt ihop.

Talet om modern teknik förstår jag inte heller riktigt. Att det inte skulle vara möjligt att använda sig av modern teknik i Östersund verkar lite underligt.

Jag kanske har missförstått det hela. Jag frågade efter särskilda skäl. Jag har inte hört att du har gett det. Signal har jag absolut inte uppfattat någon.

Anf. 47 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Ibland blir diskussioner kring frågor mer förvirrande än klarläggande.

Grunden till att man över huvud taget bedömer att man kan göra ordentliga besparingar på Pliktverket är att man använder ett modernt IT-baserat urvalssystem som innebär att man behöver kalla mycket färre till uttagning till mönstring. Det är grunden. Det systemet kan naturligtvis användas på alla möjliga ställen. Det är inte det som är problemet.

Det leder till att betydligt färre värnpliktiga än i dag behöver inställa sig personligen på mönstringen. Det blir då dyrt att ha en regionorganisation som får väldigt få ärenden. Det är färre som ska prövas inför den slutliga uttagningen. Det blir ett sårbart kontor, har man sagt från Plikt-

verket när man har diskuterat detta. Det blir för få ärenden på det kontoret.

Kostnaden är inte försumbar. Kostnaden för att upprätthålla det är, trots reskostnaderna, 10 miljoner. Det bedömer man att besparingen blir om man stänger det. Det är en tiondel av hela besparingen. Det är långt ifrån betydelselöst när man diskuterar fortsättningen.

Ska man då fylla så att det inte blir så sårbart? Det enda sättet är att låta ungdomar från Mellansverige åka upp och göra sin mönstring i Östersund. Det ska då jämföras med den oro som Annika Qarlsson känner för att ungdomar från Östersundsområdet ska åka till Stockholm.

Utgångspunkten är att situationen blir annorlunda mot i dag. Det är betydligt färre.

Den allvarligaste prövning som ska ske är om vi kan förlita oss på ett sådant här teknikstöd. Det måste vi granska noga så att det är rättssäkert. Detta ankommer på mig, och riksdagen har nog också anledning att titta på detta i samband med budgetdebatten. Om vi tror på det blir det ett betydligt mindre antal än i dag som ska inställa sig. Då måste vi också se till att det finns erforderlig kompetens där de kommer – kanske inte år ett och år två men på längre sikt. Pliktverket säger att om vi har kvar för många regionkontor blir de sårbara också ur kompetenssynpunkt. Det är på det området prövningen sker.

Vi kommer då till frågan om den regionalpolitiska granskningen. Man tittar på om det finns sådana skäl. Det är fortfarande Pliktverket som har att göra detta. Frågan om var man har sin lokala organisation är i dag inte en fråga för regering och riksdag. Myndigheten måste själv granska detta. Om man hos myndigheten kommer fram till att det finns sådana får man naturligtvis titta på hur strukturen ska förändras. Vi är inte där än.

Det första och viktigaste steget är att vi ska ha ett bra, rättssäkert och tryggt system för att ta ut de värnpliktiga.

Anf. 48 ANNIKA QARLSSON (c):

Fru talman! Ministern använder sig av Pliktverkets argumentation för hur man ska få en effektiv hantering. Ur ett regerings- och riksdagsperspektiv måste man ändå väga in de åtgärder som till exempel vidtagits under de senaste åren då det har varit en hel del omlokalisering.

Någonstans blir det dubbla signaler när man flyttar saker dit och tar saker därifrån. I stället borde man fundera på hur man kan använda sig av dem som redan är lokaliserade där och se till att de får möjlighet att vidareutvecklas.

Beträffande att det skulle vara dyrt så kan man, med tanke på att det finns kontrakt och att det kommer att betalas lokalhyra fram till 2009, tycka att det åtminstone i det korta perspektivet inte verkar bli någon stor besparing att flytta på detta.

Och sårbarheten jobbar man mycket med uppe i Östersund. Man försöker sammanfoga de olika delarna av myndighetsutövning som finns för att på ett betydligt bättre och smartare sätt använda sig av de olika kompetenserna och kunna göra förstärkningar. Man har kommit en bit på väg med detta.

Jag tackar återigen för svaret. Men jag har inte uppfattat signalen till Pliktverket. Och jag misstänker att jag inte heller i ministerns sista inlägg kommer att få något svar på det.

Anf. 49 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! I takt med att arbetet med ett nytt mönstringssystem går vidare inom Pliktverket kommer flera frågor som myndigheten själv tittar på, bland annat om ungdomar ska behöva resa till Stockholm eller om det ska finnas mönstringslokaler på andra ställen i Norrland, så att de inte behöver göra långa resor. Allt detta tittar Försvarsmakten på.

När det gäller omställningen uppe i Östersund i samband med försvarsomställningen är det riktigt att det är ett stort åtagande som regeringen har gjort för att skapa en ny bas för utvecklingen i Östersund och den delen av Norrlands inland. Den är viktig och framåtsyftande nu när försvarets arbetssätt och försvarets volym inte behövs i samma utsträckning som tidigare.

Vad är då signalen, frågar Annika Qarllsson? Den signal som vi i riksdag och regering ska ge kan inte handla om att vi ska detaljstyra myndigheterna när det gäller på vilka ställen som de ska ha lokalkontor. I det här fallet, och det är viktigt, ska riksdag och regering se till att vi har ett rättssäkert och tryggt uttagningssystem av de värnpliktiga som inte missgynnar någon del av landet men som fungerar även om vi använder modern teknik. Och hur snabbt ett sådant system ska tas i bruk är den stora frågan. Och det är på den punkten som generaldirektören i Pliktverket också vill ha en tydlig försäkran om att det inte handlar om att införa ett system så snabbt att man riskerar att inte kunna ta ut de värnpliktiga på ett tryggt och säkert sätt. Det handlar inte om lokalerna utan om teknikstödet i sig.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2005/06:323 om Försvarsmaktens subarktiska förmåga

Anf. 50 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Erling Wälivaara har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att riksdagens beslut ska efterföljas så att en situation lik den som beskrivs i interpellationen inte uppstår igen i relationen mellan riksdag, regering och Försvarsmakten. I interpellationen redovisar Erling Wälivaara frågan om riksdagens försvarspolitiska inriktningsbeslut den 15 december 2004 och Försvarsmaktens förmåga och kompetens för strid i bebyggd miljö och subarktiskt klimat.

Jag vill börja mitt svar med att erinra om att den fråga Erling Wälivaara aktualiserar genom sin interpellation, efter en anmälan av Erling Wälivaara själv, för närvarande behandlas av konstitutionsutskottet. Den 14 april 2005 begärde Erling Wälivaara sålunda att konstitutionsutskottet skulle granska om jag och regeringen brustit i instruktionerna till Försvarsmakten om riksdagens krav på att behålla och kunna utveckla förmåga och kompetens för strid i subarktiskt klimat. Utskottets granskning är ännu inte avslutad. Jag avvaktar självklart utskottets bedömning av frågan.

Som en upplysning till Erling Wälivaara kan jag dock säga följande. Med en skrivelse den 13 december 2005 begärde konstitutionsutskottet att Regeringskansliet skulle redovisa vilka åtgärder som vidtagits gentemot Försvarsmakten med anledning av riksdagens beslut den 16 december 2004 angående insatsorganisationens omfattning och utveckling såvitt avser förmåga och kompetens för strid i subarktiskt klimat (granskningsärende 2005/06:10).

Den 12 januari 2006 överlämnade Regeringskansliet den begärda redovisningen till konstitutionsutskottet genom en promemoria. I promemorian redovisas bland annat följande:

- regleringsbrevet för 2005 med inriktning om hur Försvarsmakten ska genomföra utbildnings- och övningsverksamheten,
- ändringar av regleringsbrevet dels i februari 2005 om verksamheten i Arvidsjaur, dels i juni 2005 om förbandens förmåga och kompetens att kunna uppträda i urbaniserad miljö och subarktiskt klimat,
- budgetpropositionen för 2006 med skrivningar om förmågan att uppträda i urbaniserad miljö och strid i bebyggelse samt i subarktiskt klimat samt
- regleringsbrevet för 2006 med inriktning på förmågan att kunna uppträda i urbaniserad miljö och subarktiskt klimat.

Till detta vill jag lägga att Erling Wälivaara och jag diskuterade frågan om kravet på subarktisk förmåga vid budgetdebatten om försvaret här i kammaren den 6 december förra året. Jag sade då att det var alldeles klart vad riksdagen har sagt och att det inte finns någon ambition från regeringens sida att det beslutet inte ska genomföras.

I övrigt vill jag hänvisa till det underlag som redovisats till konstitutionsutskottet.

Avslutningsvis vill jag erinra om att regeringen styr myndigheterna under regeringen främst genom myndigheternas instruktioner, de årliga regleringsbreven och enskilda regleringsbeslut. Regleringsbrevet beslutas i allmänhet direkt efter det att riksdagen har fattat beslut med anledning av budgetpropositionen i december. I regleringsbrevet ger regeringen myndigheten dels de uppdrag som behövs för att genomföra den verksamhet riksdagen har beslutat om, dels de övriga uppdrag som behövs för myndighetens verksamhet. Det förekommer att regeringen beslutar om ändringar av regleringsbreven under löpande budgetår.

Jag anser att den ordning som nu råder ger goda förutsättningar för att riksdagens beslut på olika områden kan få fullt genomslag också i myndigheternas verksamhet.

Anf. 51 ERLING WÄLIVAARA (kd):

Fru talman! Jag tackar försvarsministern för svaret, även om jag inte känner mig helt nöjd med det. Vi har debatterat detta, och jag har ställt frågor i olika sammanhang.

Jag ska rekapitulera lite grann hur ärendet har behandlats så att vi ska få förståelse för vad det egentligen handlar om.

Den 15 december 2004 behandlade riksdagen betänkandet *Sveriges försvarspolitik 2005–2007*. Av beslutet framgår klart och tydligt följande:

”Det är viktigt att behålla och utveckla förmåga och kompetens för strid i bebyggd miljö och subarktiskt klimat i de olika förbanden.”

Riksdagens beslut var enhälligt. Det fanns inte en enda röst mot detta.

I regeringens regleringsbrev till Försvarsmakten med anledning av detta beslut borde det enligt min mening ha framgått att detta gäller i fråga om subarktisk förmåga och strid i bebyggd miljö, men speciellt subarktisk förmåga. Men det står inte ett ord i regleringsbrevet om det. Subarktisk förmåga omnämns inte ens. Jag vill därför fråga: Varför? Var det ett förbiseende eller ett medvetet utelämnande? Och jag vill gärna att ministern svarar på den frågan.

I Försvarsmaktens ramvillkor till förbanden och pm från den 11 januari 2005 framgår det i avsnittet som handlar om helikopterförbanden hur Försvarsmakten har uppfattat detta. Där står följande:

”Subarktisk förmåga vidmakthålles ej.”

Detta vet jag. Jag överlämnade detta pm och ramvillkoren till försvarsministern vid den förra debatten.

Det framgår inte av deras direktiv att de ska upprätthålla subarktisk förmåga för helikopterförbanden. Ändå säger vi att det gäller för *alla* förband.

Försvarsmakten skriver: ”Subarktisk förmåga vidmakthålles ej.” Det är tydligt att Försvarsmakten inte visste vad riksdagen beslutat i frågan.

Vidare säger Försvarsmakten i sina ramvillkor: ”Inriktningen innebär en ambitionssänkning relativt dagens subarktiska förmåga.”

Man talar till och med om att helt avskaffa begreppet ”subarktisk förmåga” i sitt pm. Här behövs det, tycker jag, en större tydlighet från Försvarsdepartementets sida och från försvarsministerns sida. Enligt min mening måste regleringsbreven bli betydligt mer distinkta, klara och tydliga.

Jag vill också uppehålla mig lite grann vid den debatt vi hade den 17 februari 2005. Då sade försvarsministern – jag citerar ur riksdagens protokoll: ”Jag vill vara väldigt tydlig till Erling Wälivaara. Jag har varit tydlig mot Försvarsmakten. Jag kan försäkra att det regleringsbrev som regeringen har översänt, som är basen för planeringen inför nästa budgetår, innehåller de krav som framgick av riksdagens beslut. Något annat beslut har inte kommit från regeringen!” Ändå det stod inte ett enda ord om subarktisk förmåga i regleringsbrevet.

Min fråga till försvarsministern blir: Var det minnet som sviktade den 17 februari 2005? Samma dag, alltså den 17 februari, beslutade regeringen i ett regleringsbrev till Försvarsmakten vilken verksamhet som ska bedrivas i Arvidsjaur och i Boden av utvecklingsenheten Vinter.

Den 16 juni kom ytterligare en förändring i förhållande till regleringsbrevet. Där ställs kravet att man ska kunna uppträda i urbaniserad miljö och i subarktiskt klimat. Krav på återrapportering och redovisning avseende på vilket sätt den här förmågan kan vidmakthållas ställs också av Försvarsmakten.

Har Försvarsmakten i sin delårsrapport redovisat hur den subarktiska förmågan och kompetensen för helikopterförbanden ska bibehållas och utvecklas?

Svar på
interpellationer

Anf. 52 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Erling Wälivaara säger att han inte är helt nöjd. Varje gång har jag haft svårt att förstå varför han inte är det. Nu tänkte jag väldigt stilla få göra en genomgång.

Erling Wälivaara och jag är helt överens om vad riksdagen har beslutat. Det är det som ska genomföras. I det regleringsbrev som gick ut stod det – detta gällde generellt – att Försvarsmakten skulle genomföra utbildnings- och övningsverksamhet i huvudsak i enlighet med inriktningen i myndighetens budgetunderlag.

I myndighetens budgetunderlag står det: Förmåga och kompetens att genomföra väpnad strid i eller i anslutning till urban och subarktisk miljö ska ges hög prioritet.

Då var det utgångspunkten. Regeringen tyckte att vi därmed tillgodosatt det krav som riksdagen har ställt. På den punkten är jag obeveklig. Jag tänker inte stå här och kommentera interna dokument i högkvarteret. Om jag skulle göra det och om riksdagen skulle börja göra det och verkligen ta dem som underlag skulle vi undergräva hela processen. Vi får avvakta de klarlägganden som kommer från Försvarsmakten.

För att göra det hela riktigt tydligt: Samma år skickades ytterligare en ändring av regleringsbrevet – den 16 juni. Där underströks behovet av att ha subarktisk förmåga och att detta skulle återrapporteras. Men i delårsrapporten tas inte varje förband för sig upp, utan där anges det hela översiktligt. Däremot ska det göras i själva årsredovisningen. På den punkten har man i departementet inte varit nöjd, utan man har faktisk bett Försvarsmakten att återkomma med ett förtydligande i redovisningen kring den subarktiska förmågan. Det är också ett underlag som det finns skäl att analysera i departementet och att ta upp i myndighetsdialogen.

Jag vill alltså påstå att redan i första regleringsbrevet med den påminnelse om vad Försvarsmakten själv sagt fanns detta med. Det finns ett extra förtydligande i regleringsbrevet som gäller från den 16 juni – det finns ingen skillnad mellan vad riksdagen och Erling Wälivaara vill och vad regeringen och jag önskar i den här frågan.

Anf. 53 ERLING WÄLIVAARA (kd):

Fru talman! Försvarsministern säger att det krav som riksdagen har ställt inte framförts i årsredovisningen och att ni har begärt ett förtydligande. Jag tycker att det är väldigt bra att försvarsministern gör det.

Vidare har jag försäkrat mig om att vi fortfarande är helt överens. Jag håller med om att vi i sak är överens, också med försvarsministern. Samtliga partier sade den 6 december här att vi står fast vid det beslut som vi har tagit i riksdagen. Försvarsministern försäkrar också att hon håller fast vid det här beslutet.

Likafullt har Försvarsmakten inte uppfattat det riksdagen har beslutat så här. Man säger klart och tydligt – och det har inte ändrats efter den 6 juni, utan det kvarstår fortfarande – att subarktisk förmåga för helikopterförbanden vidmakthålles ej och att man är beredd att avskaffa hela det kravet.

Det här handlar om mycket mer än bara helikoptrar och subarktisk förmåga. Det handlar, fru talman, om parlamentets trovärdighet och auktoritet. Här tycker jag att försvarsministern borde vara väldigt tydlig gentemot Försvarsmakten.

Det är trist att vi här i parlamentet fattar enhälliga beslut som regeringen sedan underlåter att framföra till berörd myndighet. Underlåtenhet att följa riksdagens beslut gränsar enligt min mening till ministerstyre. Att däremot peka med hela handen på riksdagens uppdrag är inte ministerstyre. I stället har man talat om att det gäller jägarförbanden, och så har Försvarsmakten uppfattat detta. Och visst gäller det som bedrivs i Arvidsjaur och i Boden av Vinterenheten för jägarförbanden. Men riksdagens beslut omfattade också övriga förband, även helikopterförbanden. Det är detta som min interpellation egentligen handlar om.

Jag ställer återigen frågan: På vilket sätt avser ministern att se till att parlamentets beslut verkligen följs och verkställs inom Försvarsmakten?

Anf. 54 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Allra först vill jag kanske försäkra mig om att Erling Wälivaara och jag är överens om att vi styr myndigheternas genomförande av besluten genom antingen regleringsbrev eller också särskilda regleringsbeslut.

Då kan jag konstatera att enligt min uppfattning har båda de regleringsbrev som regeringen sänt under år 2005, alltså i god tid före budgetdebatten den 6 december, understrukit vad som är riksdagens beslut – i första fallet genom att hänvisa till det budgetunderlag som Försvarsmakten själv har skrivit och i andra fall genom att särskilt påpeka det. Det är den ena delen.

Sedan har vi den andra delen – när vi nu får in de här årsredovisningarna och rapporteringsskyldigheten uppfylls. Försvarsdepartementet har bett att då få kompletterande underlag på ett par punkter, bland annat när det gäller den subarktiska förmågan – detta för att jag ska kunna se Erling Wälivaara i ögonen och säga att antingen gör Försvarsmakten bedömningen att riksdagens krav är uppfyllt, eller också tvivlar jag på det. Då får jag tala om på vilket sätt, i budgetpropositionen eller på annat sätt, jag kommer att föreslå någonting som gör att vi säkerställer det vi har varit överens om, nämligen att vårt försvar ska ha subarktisk förmåga.

Anf. 55 ERLING WÄLIVAARA (kd):

Fru talman! Jag är helt överens med försvarsministern om att det är riksdagen och regeringen som styr myndigheten – regeringen med hjälp av regleringsbrev och särskilda anvisningar. Jag håller alltså helt med försvarsministern i den delen.

Det som gör att jag är engagerad i den här frågan tror många är att arbetet med den subarktiska förmågan ska bedrivas uppe i norr. Visst finns det med, men det som är den främsta anledningen till att jag driver den här frågan är att jag själv har jobbat i Flygvapnet i 37 år. Jag har försökt skruva fast skruvar i -40 graders kyla, när fingrarna vägrar lyda. Om vi i fortsättningen och i framtiden ska skicka ut helikopterförband är det viktigt att vi också behåller den förmågan i dessa förband.

Att ett behov finns av att ha god förmåga att uppträda under svåra klimatologiska förhållanden också med helikoptrar råder väl inget tvivel om. Den tragiska olyckan i Tarfala för några år sedan berodde enligt Haverikommissionen på bristande förmåga att verka i subarktiskt klimat. Att inbilla sig att subarktisk förmåga kan bibehållas och utvecklas med någon veckas övning i subarktiskt klimat under vinterhalvåret är rent

nonsens. Alla som är någorlunda initierade vet att det inte fungerar så. Jag hoppas att försvarsministern blir mer tydlig i regleringsbrevet för våra soldaters skull, så att de klarar sin uppgift ute på fältet.

Eftersom jag tror att det här är det sista tillfället då jag har möjlighet att debattera med försvarsministern under den här mandatperioden och eftersom jag ska sluta som riksdagsledamot vill jag tacka försvarsministern för alla trevliga debatter vi haft. De har ofta skett med glimten i ögat. Men vem vet: Vi kanske möts på barrikaderna i något helt annat ämne än subarktiskt klimat! Jag vill ändå redan i det här skedet önska försvarsministern en riktigt trevlig sommar! Tack!

Anf. 56 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Jag vill allra först säga att jag kan förstå att Erling Wälivaara är engagerad i de här frågorna, för annars skulle han inte ha återkommit så många gånger i samma fråga.

Det jag möjligtvis alltid har varit förtvivlad över är att jag inte kan klargöra och tydliggöra att Erling Wälivaara och jag faktiskt har samma uppfattning.

Sedan kommer nästa fråga: Det är inte jag, och det är inte Erling Wälivaara, som ska tala om på vilket sätt Försvarsmakten ska uppnå den här subarktiska förmågan. Det är någonting som de måste klara ut. Däremot måste de kunna redovisa sina bedömningar så att vi känner att Försvarsmakten har den förmågan. Där har jag begärt ett förtydligande.

Då kommer nästa sak. Både Erling Wälivaara och jag vet att helikopterorganisationen har haft ett par svåra olyckshändelser och att det är en svår avvägning hur man ska strukturera en helikopterverksamhet när man samtidigt också minskar antalet helikoptrar. Det är en balansgång mellan samling och att samtidigt också få förmåga att operera. Men grunden är att det svenska försvaret ska ha den här förmågan. Hur det ser ut i varje enskilt förband är inte upp till regering och riksdag att ha en uppfattning om, men däremot att Försvarsmakten på ett tydligt sätt kan redovisa detta. Jag tycker att det är en viktig sak för Sveriges försvarsförmåga, och det är trots allt grunden till att vi lägger så mycket pengar på det svenska försvaret som vi gör att vi ska behålla och vidmakthålla den förmågan.

Sedan tackar jag för de vänliga orden på slutet. Jag är inte alls övertygad om att Erling Wälivaara kommer att ge upp politiken bara för att han nu har bestämt sig för att ta en paus i riksdagsarbetet. Vi kommer säkert att hitta varandra på några nya barrikader där vi fortfarande slåss för de tankar och idéer som vi tycker är viktiga. Tack, och jag önskar också en trevlig sommar, för det behövs nog kraft i valrörelsen också för Erling Wälivaara, även om han inte står på återval.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 57 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Allan Widman har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta så att flygplan JAS 39 Gripen snarast kan komma att insättas i skarp Air Policing, det vill säga luftövervakning, över Island.

Jag antar att Allan Widmans fråga är föranledd av USA:s beslut att inte längre permanent ha flygförband baserade på Keflaviksbasen utanför Reykjavik, samtidigt som Island i dag inte förfogar över egna luftövervakningsresurser.

Widmans fråga rör Islands territorialförsvar och vem som ska lösa dess uppgifter. Island är medlem i Nato. Inom Nato finns ett integrerat luftförsvarssystem som utgör en av hörnstenarna i det gemensamma försvaret och som omfattas av samtliga medlemmar.

Sverige förbereder förband som JAS 39 Gripen för att vara interoperabla och kunna delta i internationell krishantering. Dessa förband anmäls sedan i olika internationella styrkeregister för sådan verksamhet. Att ställa resurser till Islands eller något annat lands förfogande för att lösa territorialförsvarsuppgifter faller inte inom ramen för avsikten med vårt deltagande i internationella insatser och är därför inte aktuellt.

Då Allan Widman, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav tredje vice talmannen att Carl B Hamilton i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 58 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Allan Widman kunde tyvärr inte komma till Stockholm i dag.

Jag ber att få tacka för svaret, även om jag tycker att det var väl mager. Den kritiska satsen här är när försvarsministern säger: ”faller inte inom ramen för avsikten”. Då frågar man sig för det första: Vad är ramen? För det andra frågar man sig: Vad är avsikten?

Det här svaret är alltså enligt min uppfattning ganska torftigt, och därför får man försöka nysta och se vad som egentligen ligger bakom detta.

För det första kan man säga att det nordiska samarbetet inte har någon prioritet. Det har uppenbarligen inget egenvärde, och det spelar så att säga ingen roll. Snarare får man väl säga som så, att trots att Island är ett nordiskt land så ska vi inte ställa upp.

För det andra säger försvarsministern att det inte finns någon anledning att ställa resurser till förfogande. Då börjar man ju undra om det finns ekonomiska motiv. Jag föreställer mig att om Sverige skulle delta i Air Policing över Island och de omkringliggande farvattnen skulle det väl rimligtvis ingås en överenskommelse. Det skulle bli en förhandlingsfråga om hur de ekonomiska bördorna fördelas. Det kan alltså inte vara ekonomiska motiv trots allt. Jag förstår därför inte riktigt varför försvarsministern säger att vi skulle ställa resurser till förfogande. Det är väl ingen som har tänkt sig att Sverige skulle så att säga bjuda Island på närvaron där.

*Svar på
interpellationer*

För det tredje kan man naturligtvis dra en dystrare slutsats, och det är att planet är olämpligt och inte duger för uppgiften att ägna sig åt Air Policing över Island – att det har sådana brister, att det är olämpligt eller att svensk utbildning inte medför att den personal som skulle tjänstgöra är tillräckligt kompetent för att ägna sig åt Air Policing över Island.

Att jag fört fram de tre aspekterna beror på att det enligt min mening inte finns några klara och tydliga skäl i interpellationssvaret. Det står bara kort och koncist, och något lakoniskt: "... faller inte inom ramen för avsikten med vårt deltagande i internationella insatser" – nordiskt samarbete, ekonomiska överväganden, planets egenskaper. Ja, det är en intressant upplysning att planet tydligen inte är lämpligt. Det är den slutsatsen jag drar. Det är intressant, inte minst för Norge, att försvarsministern landar på denna slutsats. Jag kan bara tolka svaret så att det är det som är innebörden.

Anf. 59 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Låt mig först säga att planet har till uppgift att bedriva luftövervakning i Sverige. Det är konstruerat bland annat för det och fyller den rollen alldeles utmärkt. Att svara för luftövervakning med hjälp av JAS Gripen går alldeles utmärkt. På den punkten behöver Carl B Hamilton inte uppfinna några argument. Det är faktiskt så.

Frågan om ekonomin lägger jag helt enkelt åt sidan. Det är ju en fullständigt befängd diskussion.

Däremot är frågan varför vi bestämt oss för att göra JAS 39 Gripen internationellt interoperabelt. Jo, för att också kunna använda det i internationell krishantering. Det är något annat än att svara för ett lands territorialförsvar. Det är vad jag säger. På den punkten deltar nordiska länder tillsammans i internationell krishantering. Vi deltar även med Island, som inte har något eget försvar, i både Afghanistan och Kosovo.

Anf. 60 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Det var ju bra att jag fick försvarsministern att säga att planet duger och skulle kunna fungera. Om planet skulle duga blir frågan ännu mer akut. Varför inte?

Försvarsministern säger att det är befängt att i sammanhanget diskutera ekonomi. Det är sällan man i försvarssammanhang hör att ekonomiska aspekter är befängda. Det var en innovation. Och jag tycker inte att tanken att man skulle använda ett svenskt flygplan för att stödja ett nordiskt grannland är befängd – det sade inte heller försvarsministern, men det ligger på något sätt i korten.

Om jag tolkar försvarsministern rätt är det tydligen så att det skulle kunna bli aktuellt först när Island blir en internationell krishärd i vårt närområde. Är det då inte bättre att stämma i bäcken och inte i ån och i stället medverka till säkerheten i Islands närhet?

Anf. 61 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Först vill jag säga att alla angrepp som skett i denna sal beträffande kvaliteten på JAS 39 Gripen haft sin bas i Folkpartiet, som talar om det som ett dåligt flygsystem. Jag vill understryka att det är ett förnämligt flygplan som väl fyller sin roll både i ett territorialförsvar och i internationella insatser.

Låt mig sedan säga att om vi i Sveriges riksdag ska bestämma vilka säkerhetspolitiska lösningar Island bör ha är det möjligtvis förenligt med den nya liberala tendensen i Folkpartiet, men jag försäkrar att det inte stämmer med socialdemokratins och regeringens uppfattning.

Sverige har valt en säkerhetspolitisk väg. Island har valt en annan. De är medlemmar i Nato och har valt att genom Natomedlemskapet få sitt nationella försvar delvis tillgodosett. Det är två fria länder som vid behov talar med varandra och deltar i internationella insatser men ändå har olika säkerhetspolitisk grund.

Jag kan inte annat än notera att Folkpartiet alltid är ivrigt att peka på att de gärna vill vara med i Nato och delta i Nato. Men om Nato inte ens skulle klara av luftbevakningen över Island blir ju frågan: Varför ska ni, Carl B Hamilton, då förespråka en sådan linje i den svenska försvarsdebatten?

Anf. 62 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Om Island erbjöds svensk Air Policing skulle de säkert själva välja att anta eller inte anta det svenska erbjudandet. Det är det vi talar om.

Folkpartiet är ivrigt beträffande Natomedlemskap och nära samarbete med Nato, ja. Jag trodde att även regeringen var det, med tanke på det svar som jag för inte så länge sedan fick av Jan Eliasson. Det framgick mycket tydligt att regeringen vill ha inte Natomedlemskap men ett nära samarbete.

Jag tror att det vore bra för det svenska flygvapnet att få delta i Air Policing av Island just inom ramen för den avsikt som finns, nämligen att det ska ha bra utbildning och bra beredskap. Om man visade upp sig på detta sätt tror jag att det dessutom vore bra för möjligheten att kanske kunna sälja JAS Gripen till andra länder, inklusive Norge.

Anf. 63 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Sverige samarbetar gärna med Nato när det gäller internationell krishantering. Vi har mycket tydligt i denna kammare och inom en gemensam säkerhetspolitisk bas sagt att vi vill vara militärt alliansfria men med ett starkt internationellt samarbete. Det finns en bred majoritet i riksdagen på den punkten. Det innebär att vårt samarbete med Nato inte omfattar artikel 5, som handlar om just territorialförsvaret.

Om nu Folkpartiet vill börja engagera sig i själva exportfrågan kring JAS 39 Gripen finns där utmärkt goda exempel. Flygplanet finns i dag som en integrerad bas av territorialförsvaret och luftövervakningen i Tjeckien och Ungern, och det fungerar alldeles lysande för de uppgifterna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 64 Statsrådet SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Henrik S Järrel har frågat vilka åtgärder jag tänker vidta för att osund och olaglig konkurrens som kommuner bedriver ska upphöra samt för att underlätta insyn och öppenhet i av skattebetalarna grundfinansierad eller garanterad kommunal bolagsverksamhet.

Jag vill inledningsvis understryka att jag naturligtvis anser att det är oacceptabelt att kommuner och landsting agerar på näringslivets område på ett sätt som bryter mot kommunallagen eller andra bestämmelser på området. Det är dock viktigt att notera att kommuner och landsting har en laglig rätt att bedriva så kallad sedvanlig kommunal näringsverksamhet.

Frågan om konkurrens på lika villkor mellan offentlig och privat sektor är alltså viktig, men den inrymmer också svåra avvägningar mellan intresset av en effektiv konkurrens och andra samhällseliga intressen. Kommunerna är måna om att kunna tillhandahålla en god service av hög kvalitet till sina kommunmedlemmar samtidigt som de är angelägna om att skapa förutsättningar för ett väl fungerande näringsliv.

Frågor som rör konkurrens mellan offentlig och privat sektor har diskuterats under ett flertal år. Vidare har riksdagen tillkännagivit att regeringen bör lämna förslag på området. För att säkerställa att regeringen vidtar lämpliga och väl avvägda åtgärder är det viktigt att beredningsunderlaget är aktuellt, relevant och så heltäckande som möjligt. Regeringen bedömer därför att hela frågan om konkurrens på lika villkor mellan offentlig och privat sektor måste behandlas i ett sammanhang och avser därför låta en särskild utredare göra en sådan analys.

Vidare har regeringen nyligen beslutat att tillsätta en särskild utredare som ska utreda frågor om den kommunala kompetensen och kommunal samverkan. Utredaren ska bland annat tydliggöra utrymmet för kommuner och landsting att lämna stöd till näringslivet. Då ska utredaren beakta svensk rättspraxis och EG:s statsstödsregler. Utredaren har till uppgift att försöka hitta en balans mellan medborgarnas rätt till likvärdig service, sunda konkurrensförhållanden för näringslivet och andra kommunala intressen. Jag vill avvakta resultatet av dessa utredningar innan jag uttalar mig om det behöver vidtas några åtgärder på området.

När det gäller den andra frågan om insyn i kommunal bolagsverksamhet vill jag först säga att det redan i dag finns flera sådana möjligheter. Bolagen omfattas av grundlagens bestämmelser om allmänna handlingars offentlighet om kommunen eller landstinget exempelvis har en majoritet av rösterna i företaget eller har rätt att utse eller avsätta majoriteten av styrelseledamöterna. I delägda bolag i vilka kommunen eller landstinget saknar bestämmande inflytande ska fullmäktige verka för att allmänheten ska ha rätt att ta del av handlingarna hos bolaget.

En annan möjlighet till insyn är kravet i kommunallagen att fullmäktige ska få ta ställning innan helägda bolag fattar principiella eller viktiga beslut. Regeringen har också nyligen i propositionen *Stärkt revision och ansvarsprövning i kommuner och landsting* föreslagit att även dotterbolag i kommunala koncerner ska omfattas av denna bestämmelse.

Vidare ska kommun- och landstingsstyrelser ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i bolag.

Kommuner och landsting är också skyldiga att utse lekmanarevisorer i helägda aktiebolag. Lekmanarevisorerna är ett sätt för allmänheten och de förtroendevalda att utöva insyn och kontroll över att bolagen bedriver verksamhet inom ramen för den kommunala kompetensen.

Slutligen gäller lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera – insynlagen – även för verksamhet i kommunala bolag i de fall de omsätter mer än 40 miljoner euro per år.

Det finns sammanfattningsvis flera möjligheter till insyn i kommunala bolags verksamheter, och jag har därför inga avsikter att vidta ytterligare åtgärder på området.

Då Henrik S Järrel, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav tredje vice talmannen att Per Bill i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 65 PER BILL (m):

Fru talman! Sverige har ett ganska bra storföretagsklimat. Men för små- och medelstora företag och för entreprenörer är det betydligt sämre. Det finns det flera studier som visar.

För vissa företag är det extra dåligt. När man frågar vad detta beror på brukar den första kommentaren vara: Inte nog med att det är tuffa regler och mycket byråkrati, vår värsta konkurrent är dessutom ett kommunalt bolag. Då frågar man sig om detta är inom sektorer som är klassisk kommunal verksamhet. Är det till exempel en friskola som oroar sig för att en kommunal skola har bättre villkor? Nej, det är det inte. Det rör inte vård, skola eller omsorg, som ju är kärnverksamheter för kommuner och landsting.

Det rör ofta vad jag vill kalla för ren näringsverksamhet. Det kan vara ett tvätteri eller ett elföretag. I Eskilstuna finns det ett helägt kommunalt dotterbolag till Eskilstuna Energi som har 35 anställda elektriker som ägnar sig åt elinstallationer. Detta gör man på en marknad som i stort sett i alla svenska städer fungerar bra. Jag kan inte se något enda skäl till att det ska finnas någon typ av kommunala elinstallationsföretag i Eskilstuna.

Det rör kiosker och restauranger. Det har blivit vanligt med kommunala gym, kommunala solarier och kommunala billackeringsverkstäder.

Fru talman! På onsdag kommer flera av dessa drabbade näringsidkare till riksdagen för att berätta om de företag de hade men som har gått i konkurs eller är på väg att gå i konkurs på grund av att kommunen har konkurrerat ut dem.

Då frågar vän av ordning: Kanske kommunerna är effektivare? Svaret är: Nej, det är de inte, men de kan hålla helt andra priser. Kommunerna använder skattebetalarnas pengar när de bedriver näringsverksamhet. För de små och medelstora företagen gäller det att man använder sina egna och möjligen bankens och riskkapitalägarnas pengar för att bedriva verksamhet. Ofta använder också de kommunala företagen kommunal utrustning, till exempel kommunala sprutlackeringsverkstäder där man på dagarna målar kommunala fordon men på eftermiddagar och kvällar bedriver näringsverksamhet. Hur i hela friden ska ett litet sprutlackeringsföretag kunna konkurrera med någon som inte har några kapitalkostnader eller investeringskostnader för sin verksamhet?

Fru talman! Om man ska fundera över vilka saker som är riktigt dåliga för små och medelstora företag i Sverige hamnar kommunalt företagande mycket högt upp på listan.

Anf. 66 Statsrådet SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Låt mig inledningsvis säga att jag inte är någon vän av att det blir kommunal konkurrens på sådana områden där det är naturligt för privat verksamhet att vara. Det är huvudprincipen, och jag tror inte att jag har någon annan inställning än Per Bill i den frågan.

Precis som jag läste upp i mitt inledande svar har regeringen tillsatt två separata utredningar – dels inom Näringsdepartementet, som ska se över den här frågan efter att riksdagen har påtalat den, dels inom mitt eget ansvarsområde, där vi behandlar frågan vilken typ av kommunal verksamhet och bolagsverksamhet som är möjlig inom kommunallagens gränser. Syftet är att vi ska få en klarare bild av var gränserna går. Av det skälet är det för tidigt att i dag uttala sig om hur det exakt ser ut.

Jag har också stött på exempel som dem Per Bill tar upp. Det finns en gråzon där. Ibland har man från företagets sida varit väl grinig. Man måste se vad det är för kommunal verksamhet – det har varit solarier, kaféer eller annat. Oftast är de som jobbar på de ställena sådana personer som står ganska långt från den ordinarie arbetsmarknaden. Man genomför olika sysselsättningsprojekt och bedriver på det här sättet en vettig verksamhet. Jag har stött på detta bland annat i en kommun i mitt hemlän, Surahammar.

Handen på hjärtat – det lilla företaget som skulle vilja göra jobbet är inte intresserat av att anställa dem som kommunen har anställt för att bedriva den här verksamheten. Man befinner sig i en gråzon mellan vad som är en riktad åtgärd för att göra en insats för människor som står långt från arbetsmarknaden och vad som är näringsverksamhet i konkurrens. Ser man till detta blir kritiken kanske något mindre vass. Man måste se till hela bilden. Jag hoppas att utredningarna – åtminstone den ena av dem, som ska se speciellt på detta – drar upp skiljelinjerna på ett tydligt sätt.

Vi bör ha i åtanke att arbetslivet har blivit tuffare på den öppna arbetsmarknaden. Med det förhållningssätt vad gäller vilken typ av arbetskraft man accepterade som man hade i näringslivet för 15 år sedan skulle det finnas ungefär 60 000 fler än i dag på den ordinarie arbetsmarknaden. Det har stramats åt. Jag vill dock understryka att detta oftast inte beror på illvilja från företagets sida, utan det är ett tuffare konkurrens klimat. I den globala värld vi lever i ställs det hårda krav.

En annan stark kritik från småföretagen handlar om att de pressas hårt av de större företagen. Man ska vara underleverantör, och man ska också vara lagerhållare, och dessutom får man inte betalt i tid och så vidare. Det finns en särskild utredning som tittar på den delen. Det finns alltså sådana faktorer som har gjort så att möjligheten att anställas har begränsats. Den som inte är hundraprocentig i alla avseenden har också svårare att få jobb.

Då faller ansvaret ganska tungt på den kommunala delen. Där vill man naturligtvis se att ens kommuninvånare också har något vettigt att göra. Då kan man stöta på solarier och andra typer av kaféverksamhet som jag har sett. Det gäller kanske också att man har reparerat lite cyklar,

sålt begagnat och sådant. I det fallet tycker jag att det är ganska okej att den verksamheten förekommer.

Prot. 2005/06:118
8 maj

Anf. 67 PER BILL (m):

Fru talman! Till att börja med riktar jag inte kritik mot just statsrådet, eftersom du inte varit ansvarig för det här området så länge. Under de senaste tolv åren har det inte gjorts någonting på området. Därför ska man väl, fru talman, vara tacksam över att det nu ändå kommer ett par utredningar. Jag tror att det är bra att göra den typen av utredningar.

Självklart har statsrådet också rätt i att det finns en gråskala. Men det finns också saker som är väldigt ljusvita och saker som är väldigt mörk-svarta, och däremellan finns det en gråzon. Det är här som en bra dialog mellan kommuner och landsting å ena sidan och företagare å andra sidan verkligen skulle kunna hjälpa till.

Jag tror inte att det är det lilla kommunala kaféet inne på ett äldreboende och att man har anställda, som statsrådet uttrycker det, som står relativt långt bort från den ordinarie arbetsmarknaden. Jag tror inte att det är dessa små kaféer inne på kommunala anläggningar som är det stora problemet, även om jag skulle kunna hitta alternativa lösningar även där.

Det stora problemet är just fallen som Eskilstunas elinstallationsföretag eller de många kommunala gymmen som poppar upp. En av gymägarna kommer till riksdagen på onsdag för att berätta hur hennes företag konkurrerades ut av ett kommunalt företag.

Det är naturligtvis inte roligt om man som företagare investerar kanske en miljon eller två i olika typer av styrketräningsmaskiner, löpband och så vidare. Sedan kommer en kommun in och för skattebetalarnas pengar köper in alltihop. Man kan sätta vilka priser som helst och gå med förlust hur länge som helst, eftersom det är skattebetalarna som betalar.

Då är det ganska klart att denna gymägarinna blir väldigt ledsen över den osunda konkurrensen. Hon tycker att det är konstigt att hennes egna skattepengar som hon betalar in används för att driva hennes företag i konkurs. Där tycker jag inte att det handlar om en gråzon. Där handlar det om ett solklart fall av missbruk av den kommunala kompetensen.

Fru talman! Det skulle vara bra ifall många av dem som stod en bit från den ordinarie arbetsmarknaden snarare kom ut i riktiga små företag. Kanske hade de sin anställningstrygghet och en del av sin lön från kommunen. Men de var utplacerade som hjälpredor i olika företag.

Det är ett alternativ till att ha företag som helt och hållet drivs av kommunen där man har det goda syftet att se till att människor som står en bit från den ordinarie arbetsmarknaden kommer in och gör en god insats. Det gör väldigt många av dessa personer. Det finns många sätt hur vi skulle kunna få in fler människor i arbete och också i små och medelstora företag.

Jag hoppas att vi snart kan få en situation där kommuners och landstings riktiga uppgift – förutom att sköta vård, skola och omsorg – är att se till att på olika sätt vara en mycket god upphandlare av tjänster. De ska vara upphandlare inte bara av stora företags tjänster utan också av små och medelstora företags tjänster på marknaden.

Svar på
interpellationer

Anf. 68 Statsrådet SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! När det gäller den sista frågan har jag en ganska klar princip. Om man ska driva egen verksamhet eller om ska upphandla är någonting som tillhör den kommunala kompetensen och den politiska sammansättningen i kommunen eller landstinget. Man ska inte lagvägen tvinga till upphandling om det är så att en majoritet i kommunen tycker att de vill bedriva den kommunala verksamheten i egen regi. Om man däremot bestämmer sig för att upphandla ska man naturligtvis göra det på ett alldeles korrekt och riktigt sätt.

Det finns ett annat problem som jag stöter på ofta hos småföretagare och där man säger att man har bekymmer. Volymerna i upphandlingar är så stora att man har svårt att lämna anbud. Det är en väldigt viktig del. Den tror jag faktiskt är viktigare för småföretagen än kanske de exempel som finns där man bedriver konkurrerande verksamhet inom ett område som borde anses vara privat.

Det tror jag finns en större anledning att diskutera. Det har vi också sett. Det finns med i det åtagande som kommer på upphandlingsområdet. Vi ska också titta på vilket sätt vi kan stärka småföretagarnas konkurrenskraft. Det handlar över huvud taget om att kunna få sådan upphandling att man orkar med att lämna ett anbud. Det är väldigt viktigt att stärka det.

Fru talman! Jag vet att det också finns verksamhet som inte borde finnas, som Per Bill säger. I någon kommun bedrev man bland annat bussresa till Europa i bolaget. Det torde knappast tillhöra den kommunala kompetensen. Jag tror att kommuninvånarna i den kommunen skulle kunna göra en Europaresa även om inte det kommunala bolaget erbjöd de tjänsterna.

Det finns en gräns, och där har man definitivt gått för långt. Där ska det kommunala bolaget inte bedriva verksamhet. Det har inte mycket med den kommunala uppgiften att göra. Däremot finns det en gråzon där man gör insatser.

Det är inte så lätt som Per Bill säger att bara man fick lite stöd så skulle man anställa den arbetskraft som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det finns i dag stöd i varierande form. Det finns också lönebidrag ända upp till 90 % av lönen för någon som har arbetshandikapp. Fortfarande är det för många som inte får en möjlighet att komma ut och jobba i den privata verksamheten.

Jag tycker också att huvudinriktningen ska vara att man som arbetshandikappad i någon form eller om man har varit ifrån arbetsmarknaden under lång tid är allra bäst betjänt av att jobba i ett företag bland alla andra och tillhör arbetsmarknaden som alla andra. Det är stärkande för personen i sig än att ha olika form av projekt där bara de som har ungefär samma bild bakom sig finns. Det är mixen som ofta gör att det är bra.

Man bör titta på de möjligheter som finns för företagen. Jag förmodar att man också från arbetsförmedlingarnas sida för diskussioner med företag. Då skulle de människorna också kunna anställas i högre grad, och då behövde man kanske inte heller ha så många verksamheter ute i kommunerna som man har i dag.

Det finns inte någon lång trängtan från de flesta av kommunala företrädare ute i landet att driva kafé inne på ett äldreboende eller någonting sådant för att sysselsätta dem som har varit långtidsarbetslösa. Skulle

någon annan ta på sig att göra det med det stöd som finns tror jag att de skulle vara ganska glada för det. Jag tror inte att det är skälet till att man gör det. Man vill göra en insats och se till att göra människor mer anställningsbara på sikt.

Som jag sade tidigare finns det solklara vita delar. Var gränsen går där är sådant som utredningarna ska titta på så att vi får en skarpare gräns att dra emellan så att otydligheterna blir färre och det blir en rakare och renare linje.

Anf. 69 PER BILL (m):

Fru talman! Jag hoppas verkligen att det blir så. I många kommuner vore det ett bättre sätt att göra den upphandling som man vill göra. Där håller jag med statsrådet att det är upp till varje politisk majoritet att välja hur stor upphandlingen ska vara.

När man väl har valt detta är det viktigt att vi hittar sätt som gör att man kan handla upp mindre volymer och se till att små och medelstora företag också finns bland konkurrenterna. Därigenom blir konkurrensen bättre, och skattebetalarnas pengar används på ett bättre sätt.

Fru talman! Jag är också glad över att vi åtminstone hittat ett företagsande där vi är helt överens att kommunerna och landstingen ska hålla sig borta. Det är turistresor utomlands. Det är en bra början. Sedan hoppas jag att vi steg för steg kan hitta alltfler branscher där det över huvud taget inte behövs några kommunala eller landstingsägda företag.

Fru talman! För mig är det egentligen precis tvärtom.

Det är snarare så att vad kommuner och landsting borde göra är att kommunfullmäktige en gång om året tittar igenom de näringsverksamheter som man för tillfället har. Då ska man se om det finns några möjligheter att knoppa av dessa till små företag på den privata sidan, att skriva kontrakt med dem och på olika sätt få i gång ett nytt näringsliv. Här finns det fantastiska möjligheter att steg för steg se till att få fler små och medelstora företag även i ganska små kommuner.

Anf. 70 Statsrådet SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Jag skulle vilja att Per Bill när han på fredag träffar de företagare som känner sig misshandlade i verksamheten ber dem att söka upp verksamheten. Det kan vara ett kafé eller ett solarium som drivs. Då kan man diskutera på vilka villkor de skulle kunna ta över verksamheten.

Men då ingår naturligtvis också de som jobbar där. Man kan gå igenom vilka olika stödformer som finns. Jag tror att det i de allra flesta fall finns goda stödformer om det är så att man vill anställa när personalen tar över verksamheten. Jag tycker att det är ett effektivt och framsynt sätt att försöka möta problemet. Dessvärre vill man ju ofta ta över verksamheten men inte ha med alla anställda. Det förekommer rapporter där man säger att alla inte platsar.

Men just helheten, som jag förstod att Per Bill var inne på i sin diskussion, kan vara intressant. Jag tycker att det är en koppling som man kan göra framåt, för jag tror att det är en stor del av problematiken.

De rena, solklara fallen som jag pekade på tror jag att vi är ganska överens om. Så ska det inte vara när man har en fungerande marknad för

övrigt. Där ska inte kommunen vara. Det tycker jag är viktigt i det här läget.

Till sist gäller det upphandlingsreglerna. De hör ju egentligen inte riktigt till den här interpellationen. Men de hör ändå dit för småföretagen. Det är viktigt att man gör volymer så att man kan lämna anbuden direkt. Tyvärr ser det ofta ut på ett annat sätt om det gäller vägunderhåll och så vidare. Då är det ett stort bolag som får den första upphandlingen. I andra led, i bästa fall, eller i tredje eller fjärde led får någon småföretagare i form av åkeriägare sanda eller ploga. Det är ett antal som ska leva på anbudet i olika led. Den som sedan gör jobbet sist är den som får sämst betalt. Det har jag sett vid olika tillfällen, och jag tycker inte att det är någon bra ordning. Anbuden borde delas upp så att småföretagen kunde tas i anspråk i första led. Då skulle han eller hon få en bättre ersättning för sitt jobb än i dag. Då skulle man också stärka hela företagsverksamheten i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2005/06:Sk29 och Sk30 till skatteutskottet
2005/06:Fi15–Fi17 till finansutskottet

14 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Utrikesutskottets betänkanden 2005/06:UU19 och UU10

15 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Konstitutionsutskottets betänkande
2005/06:KU17 En andra nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna, m.m.

Finansutskottets betänkanden
2005/06:FiU23 Penningpolitiken och Riksbankens förvaltning 2005
2005/06:FiU29 Förlängning av övergångstiden för vissa finansieringsföretag

Skatteutskottets betänkanden
2005/06:SkU18 Motioner om fastighets- och förmögenhetsbeskattning
2005/06:SkU22 Motioner om alkoholskatt m.m.
2005/06:SkU32 Justering i lagen om trängselskatt

Bostadsutskottets betänkande
2005/06:BoU10 Reformerad hyressättning

16 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 5 maj

2005/06:391 av *Henrik von Sydow* (m) till statsrådet Sven-Erik Österberg
Ansvaret för korruption i staten

2005/06:392 av *Erik Ullenhag* (fp) till utrikesminister Jan Eliasson
Sveriges agerande för att stoppa turkiska övergrepp mot kurder

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 16 maj.

17 § Kammaren åtskildes kl. 13.32.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanrådets början till och med 8 § anf. 38 (delvis)
och
av tredje vice talmannen därefter till sammanrådets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om frågestund	1
3 § Svar på interpellation 2005/06:319 om resurstilldelning till högskolor.....	1
Anf. 1 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	1
Anf. 2 PER LANDGREN (kd).....	2
Anf. 3 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	3
Anf. 4 PER LANDGREN (kd).....	4
Anf. 5 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	5
Anf. 6 PER LANDGREN (kd).....	7
Anf. 7 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	7
4 § Svar på interpellation 2005/06:345 om kvaliteten i lärarutbildningen.....	8
Anf. 8 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	8
Anf. 9 ULF NILSSON (fp).....	9
Anf. 10 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	11
Anf. 11 ULF NILSSON (fp).....	12
Anf. 12 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	13
Anf. 13 ULF NILSSON (fp).....	14
Anf. 14 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	14
5 § Svar på interpellation 2005/06:355 om Jönköpings tekniska högskola.....	15
Anf. 15 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	15
Anf. 16 STEFAN ATTEFALL (kd).....	16
Anf. 17 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	17
Anf. 18 STEFAN ATTEFALL (kd).....	18
Anf. 19 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	19
Anf. 20 STEFAN ATTEFALL (kd).....	20
Anf. 21 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	20
6 § Svar på interpellation 2005/06:350 om forskning om Sveriges agerande under andra världskriget	21
Anf. 22 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s).....	21
Anf. 23 ERIK ULLENHAG (fp).....	22

Anf. 24	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	23
Anf. 25	ERIK ULLENHAG (fp)	24
Anf. 26	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	25
Anf. 27	ERIK ULLENHAG (fp)	26
Anf. 28	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	27
7 §	Svar på interpellation 2005/06:367 om inrättande av polisexamen	27
Anf. 29	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	27
Anf. 30	YVONNE ANDERSSON (kd)	28
Anf. 31	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	28
Anf. 32	YVONNE ANDERSSON (kd)	29
Anf. 33	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	29
Anf. 34	YVONNE ANDERSSON (kd)	30
Anf. 35	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	30
8 §	Svar på interpellation 2005/06:340 om hundägares rätt att skydda sina hundar	31
Anf. 36	Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	31
Anf. 37	ANNIKA QARLSSON (c)	32
Anf. 38	Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	33
Anf. 39	ANNIKA QARLSSON (c)	33
Anf. 40	Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	34
Anf. 41	ANNIKA QARLSSON (c)	35
Anf. 42	Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	35
9 §	Svar på interpellation 2005/06:352 om Pliktverkets regionkontor i Östersund	36
Anf. 43	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	36
Anf. 44	ANNIKA QARLSSON (c)	37
Anf. 45	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	38
Anf. 46	ANNIKA QARLSSON (c)	39
Anf. 47	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	39
Anf. 48	ANNIKA QARLSSON (c)	40
Anf. 49	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	41
10 §	Svar på interpellation 2005/06:323 om Försvarsmaktens subarktiska förmåga	41
Anf. 50	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	41
Anf. 51	ERLING WÄLIVAARA (kd)	42
Anf. 52	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	44
Anf. 53	ERLING WÄLIVAARA (kd)	44
Anf. 54	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	45
Anf. 55	ERLING WÄLIVAARA (kd)	45
Anf. 56	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	46
11 §	Svar på interpellation 2005/06:365 om flygplan JAS 39 Gripen	47
Anf. 57	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	47

Anf. 58	CARL B HAMILTON (fp)	47
Anf. 59	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	48
Anf. 60	CARL B HAMILTON (fp)	48
Anf. 61	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	48
Anf. 62	CARL B HAMILTON (fp)	49
Anf. 63	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	49
12 §	Svar på interpellation 2005/06:360 om osund kommunal konkurrens	50
Anf. 64	Statsrådet SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	50
Anf. 65	PER BILL (m)	51
Anf. 66	Statsrådet SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	52
Anf. 67	PER BILL (m)	53
Anf. 68	Statsrådet SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	54
Anf. 69	PER BILL (m)	55
Anf. 70	Statsrådet SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	55
13 §	Hänvisning av ärenden till utskott	56
14 §	Förnyad bordläggning	56
15 §	Bordläggning	56
16 §	Anmälan om interpellationer	57
17 §	Kammaren åtskildes kl. 13.32	57

